

Den polariserende klimaheltinnen

En kritisk diskursanalyse av fremstillinger av Greta Thunberg i meningsytringer i norske papiraviser.

KRISTIN STAVSETH KNUTSEN

VEILEDER

Gunhild Kvåle

Universitetet i Agder, 2020

Fakultet for humaniora og pedagogikk

Institutt for nordisk og mediefag

Master

Sammendrag

23. september 2019 stilte den 16 år gamle klimaaktivisten Greta Thunberg seg på talerstolen i FNs klimapanel. Med engasjement talte hun klimavitenskapens sak, og stilte følgende spørsmål til verdens ledere: «How dare you?». Responsen på talen og hennes fremtreden lot ikke vente på seg, verken i sosiale medier, nettaviser eller i tradisjonelle papiraviser. Målet for denne masteroppgaven er å se på hvordan Greta Thunberg og hennes tale i FNs klimapanel ble respondert på i norsk meningsjournalistikk og avisdebatt i større norske papiraviser.

Oppgaven undersøker ulike representasjoner av Greta Thunberg og hvordan hun ble omtalt på meningsplass i de ni største norske papiravisene i perioden en uke før og en uke etter talen hennes i FNs klimapanel, gjennom en diskursanalytisk tilnærming. Den baserer seg på et tverrfaglig teoretisk rammeverk ved å kombinere perspektiver på kritisk diskursanalyse med medievitenskapelige perspektiver på sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk og sjangerens rolle i samfunnet. Gjennom en todelt analyse gis det først et kvantitativt overblikk over materialet, før avistekstene diskuteres gjennom identifikasjon og analyse av ulike diskurser om Greta Thunberg.

Den kritiske diskursanalysen viser at det er fire diskurser om Greta Thunberg; diskursen om *den unge jenta mot det gretne gubbelandskap*, *den unge jenta mot de handlingsdyktige politikerne*, *den unge jenta som den nye, store ledestjerne* og *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet*. Innen diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap blir Thunberg sett på som en motpart til de «gretne gubbene», mens hun innen diskursen om den unge jenta mot de handlingsdyktige politikerne blir sett på som den artikulerte, «voksne» og handlingsdyktige motparten til politikerne som ikke «gjør nok» for klima. Innen diskursen om den unge jenta som den nye, store ledestjerne ser vi fremstillinger av en ung kvinne som tar verden med storm med hennes lederskapsevner, og i diskursen om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet ser vi hvordan det har blitt en debatt om Thunberg som person, fremfor innholdet og budskapet i talen hennes.

Analysen viser at *diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap* er den dominerende diskursen i materialet. Oppgaven drøfter denne diskursen kritisk i et

større samfunnsmessig, sosiologisk og psykologisk perspektiv, og ser på dette i lys av fenomenet klimavitenskapsbenektelse.

Summary

September 23, 2019, 16-year-old climate activist Greta Thunberg stood on the pulpit in the UN Climate Panel. With commitment, she addressed the issue of climate science, asking the following questions to world leaders: "How dare you?". The response to the speech and her appearance did not wait, either in social media, online newspapers or in traditional paper newspapers. The aim of this master's thesis is to look at how Greta Thunberg and her speech in the UN Climate Panel were responded to in Norwegian opinion journalism and newspaper debate in major Norwegian paper newspapers.

The thesis examines various representations of Greta Thunberg and how she was mentioned in the opinion sections in the nine largest Norwegian paper newspapers in the period one week before and one week after her speech in the UN Climate Panel, through a discourse analytic approach. It is based on an interdisciplinary theoretical framework by combining perspectives on critical discourse analysis with media scientific perspectives on the genre of commentary and opinion journalism and the role of this genre in society. Through a two-part analysis, a quantitative overview of the material is first given, before the newspaper texts are discussed through the identification and analysis of various discourses about Greta Thunberg.

The critical discourse analysis shows that there are four discourses about Greta Thunberg; the discourse about the young girl against the grumpy old man landscape, the young girl against the politically incapable politicians, the young girl as the new, big leader and the young girl in the speech that overpowered the climate message. Within the discourse of the young girl against the grumpy old man landscape, Thunberg is seen as a counterpart to the "grumpy old men", while within the discourse of the young girl against the inept politicians she is seen as the articulate, "adult" and capable counterpart to the politicians who do not "do enough" for the climate. Within the discourse of the young girl as the new, big leader, we see representations of a young woman who is taking the world by storm with her leadership skills, and in the discourse of the young girl in the speech that overpowered the climate message we see how there has been a debate about Thunberg as a person, rather than the content and message of her speech.

The analysis shows that the discourse about the young girl against the grumpy old man landscape is the dominant discourse in the material. The thesis critically discusses this discourse in a larger social, sociological and psychological perspective, and looks at this in light of the phenomenon of climate science denial.

Forord

«*Sol ute, sol inne, sol i hjertet, sol i sinnet, å hvor det skinner*». Sangen til Einar Rose er vel det nærmeste jeg kommer en beskrivelse av hvordan jeg har det, når jeg nå en solskinnsdag i mai setter et endelig punktum på mine seks måneder med masteroppgaveskriving.

Jeg vil først og fremst rette en gigantisk og hjertevarm takk til min veileder Gunhild Kvåle; en vis, klok og uvurderlig støttespiller på denne reisen. Takk for dine gode råd, konstruktive tilbakemeldinger og din positive væremåte.

Takk til min samboer og gourmetkokk Petter, som gang på gang imponerer med både ypperlig evne til språkvask av oppgaven og til å holde meg mett og fornøyd gjennom en hektisk periode.

Sist, men ikke minst, vil jeg rette en takk til jenta denne oppgaven er basert på. Da jeg først oppdaget Greta Thunberg, var det i en avisartikkel som omhandlet bevegelsen som nå har fått hashtaggen #fridaysforfuture. Jeg så et bilde av en ung jente med musefletter og et litt strengt uttrykk. Hjertet mitt gikk med en gang ut til henne og det motet som skal til for å stå alene med en slik oppgave. Mitt største idol da jeg vokste opp var den fiktive karakteren i universet til Astrid Lindgren, Pippi Langstrømpe. "Her har vi Pippi Langstrømpe i vårt univers", tenkte jeg. En heltinne av vår tid; en klimaheltinne. En Askeladden mot Trollet. En David mot Goliath. En Thunberg mot Trump.

Kristiansand, mai 2020

Kristin Stavseth Knutsen

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG.....	1
SUMMARY.....	3
FORORD.....	5
1.1 DEN POLARISERTE KLIMAHELTINNEN.....	9
1.2 KLIMAENDRINGER OG KLIMAVITENSKAPSBENEKTELSE.....	10
<i>Det psykologiske klimaparakset</i>	11
1.3 TEMA OG PROBLEMSTILLING	12
1.4 MASTEROPPGAVENS STRUKTUR	13
2.0 TEORI.....	14
2.1 SJANGRE I KOMMENTAR- OG MENINGSJOURNALISTIKKEN	14
2.1.1 <i>Hensikten med kommentar- og meningsjournalistikk</i>	15
2.1.2 <i>Et historisk tilbakeblikk på kommentar- og meningsjournalistikken</i>	16
2.2 KOMMENTAR- OG MENINGSJOURNALISTIKKENS ROLLE I SAMFUNNET	17
2.2.1 <i>Makt på dagsorden</i>	19
2.3 KOMMENTAR- OG MENINGSJOURNALISTIKKENS UNDERSJANGRE	21
2.3.1 <i>Lederen</i>	22
2.3.2 <i>Kommentaren</i>	22
2.3.3 <i>Kronikken</i>	23
2.3.4 <i>Debatt- og leserinnlegg</i>	23
2.3.5 <i>Petit og kåseri</i>	24
2.4 DISKURSANALYSE	24
2.4.1 <i>Faircloughs tredimensjonale modell for kritisk diskursanalyse</i>	25
2.4.2 <i>Sosiale begivenheter</i>	26
2.4.3 <i>Sosial praksis</i>	26
2.4.4 <i>Sosiale strukturer</i>	26
2.4.5 <i>Diskurs som representasjon</i>	27
2.4.6 <i>Makt og ideologi</i>	28
2.4.7 <i>Hegemoni</i>	29
3.0 METODISK TILNÆRMING	30
3.1 ANALYSEMATERIALET.....	30
3.1.1 <i>Søkefraser og analyseverktøy</i>	31
3.1.2 <i>Tidsperiode</i>	31
3.1.3 <i>Sosiale medier, nettavis eller papiravis?</i>	32
3.1.4 <i>Utvalg av aviser</i>	33
3.2 METODISK FREMGANGSMÅTE	34
3.2.1 <i>Kvantitativ fremgangsmåte</i>	35
3.2.2 <i>Kvalitativ fremgangsmåte</i>	36
3.3 BEGRENSNINGER OG FORSKNINGSKVALITET	38
4.0 ANALYSE.....	40
4.1 KVANTITATIV ANALYSE.....	40
4.1.1 <i>Antall artikler publisert i den avgrensede perioden</i>	40
4.1.2 <i>Sjangrene i utvalget</i>	41
4.1.3 <i>Bruken av Greta Thunbergs navn i artiklene</i>	43
4.1.4 <i>Direkte og indirekte omtaler av Greta Thunberg</i>	44
4.1.5 <i>Støttende, ikke-støttende eller nøytrale fremstillinger</i>	45
4.1.6 <i>Oppsummering av den kvantitative analysen</i>	46
4.2 KVALITATIV ANALYSE.....	46

4.2.1 Diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap.....	47
4.2.2 Den unge jenta mot de handlingsdyktige politikerne.....	55
4.2.3 Den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet.....	60
4.2.4 Diskursen om den unge jenta som den nye, store ledestjerne.....	65
4.3 SAMMENHENGER MELLOM DISKURSER	70
4.4 OPPSUMMERING AV DEN KVALITATIVE ANALYSEN	74
5.0 DRØFTING.....	76
5.1 KLIMABENEKTELSE I DET GRETNE GUBBELANDSKAP	76
5.1.1 Klimabenektelse hos konservative hvite menn i eliten.....	77
6.0 AVSLUTNING	83
LITTERATURLISTE.....	85
Datamaterialet: Avisartikler hentet fra Atekst.....	85
Litteratur.....	90

1.0 INNLEDNING

1.1 Den polariserte klimaheltinnen

Midt i et turbulent mediekaos, der Trump risikerer riksrett, og det britiske demokratiet rakner i sømmene på direktesendt TV, presterer en 16-åring å komme gjennom ruta og sette dagsorden så ettertrykkelig at drønnet høres over hele kloden. Hvordan er det mulig? Hva var det egentlig som skjedde? (Dagfinn Nordbø, VG, 27.09.2019)

I 2018 stilte ei 15 år gammel jente seg foran Riksdagen i Sverige. Med en plakat som lød "skolestreik for klimaet" skulket hun skolen i tre uker for å få politikerne til å gå med på kravene i Parisavtalen. Dette skulle vise seg å være begynnelsen på en verdensomspennende barne-og ungdomsbevegelse kalt Fridays for Future, hvor millioner av ungdom verden over hever bannere og demonstrerer for å bli hørt i klimasaken som gjelder deres fremtid. Greta Thunberg har i løpet av kort tid blitt et ikon, et fenomen og et symbol på håp for millioner av mennesker, men hennes ord og handlinger har også resultert i at hun har blitt offer for hets og krenkelse i både sosiale så vel som tradisjonelle medier.

Et år senere, 23. september 2019, holdt Thunberg en tale under en klimakonferanse før FN-toppmøtet i New York, hvor hun anklaget verdenslederne for å ha stjålet drømmene og barndommen til de som vokser opp i dag. Talen var faktabasert, engasjerende og ikke minst følelsesladet. Et spørsmål Thunberg stilte verdens ledere runget klart og tydelig de påfølgende dagene: «How dare you?». Budskapet i talen handlet om at hvis ikke politikerne og de voksne hører på de unge og tar dramatiske grep, «kommer vi aldri til å tilgi dere». Responsen på talen lot ikke vente på seg, verken i sosiale medier, nettaviser eller tradisjonelle aviser. Det skulle se ut til at hele den vestlige verden hadde en mening om selve personen Greta Thunberg. Kun i tradisjonelle norske papiraviser har hennes navn blitt nevnt 2798 ganger i løpet av 2019 (Atekst), og samme år ble hun kåret til «årets person» av Times Magazine.

En 16 år gammel jente klarte å få hele verden til å diskutere, debattere, krangle, hetse og støtte hverandre i klimadebatten. Dette viste seg også i debattspaltene i norske

papiraviser. Her blir det skrevet om hvordan folk snakker om Greta Thunberg. Hennes person blir diskutert opp og mente, mens budskapet i talen til Thunberg om et stadig økende klimaproblem ser ut til å komme i andre rekke. Debatten om Greta Thunberg er polarisert, med et stort engasjement på begge sider. På den ene siden blir Thunberg hyllet for sin følelsesladde tale under FN-toppuka i New York, hvor hun blir sett på som ei heltinne, en frelser og vår tids største ledestjerne for en holdningsendring rundt klima. På den andre siden blir hun hetset og hånet. Hun blir sammenlignet med nazipropaganda, ei som driver skremselspropaganda og taler om dommedag. Hvordan Thunberg formidler temaet om klima blir diskutert, og hvorvidt klimaendringer er menneskeskapte har kommet opp i en sterk, polarisert debatt.

Greta Thunberg står i front, og tar opp en livsviktig sak for menneskeheten. Til tross for at hun blir hørt av mange, er det også mennesker som undergraver hennes stemme og lar klimadebatten handle om hennes person og *måten* hun velger å formidle på, istedenfor det faktabaserte budskapet hun fremførte i talen hennes; at jorden vår står på kanten av en masseutryddelse forårsaket av en menneskeskapt opphopning av CO₂ i atmosfæren. Oppgaven setter derfor deknningen av Greta Thunberg inn i et klimaperspektiv og argumenterer for at deknningen av henne som person er viktig i lys av den offentlige debatten om klimaendringer og klimavitenskapsbenektelse.

Denne masteravhandlingen tar for seg et utvalg meningsbærende avisartikler i perioden *en uke før og en uke etter* Greta Thunberg sto på talerstolen i FNs klimapanel, og undersøker hvordan Thunberg blir fremstilt av journalister, redaktører, eksperter og «vanlige» folk i sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk gjennom en diskursanalytisk tilnærming.

1.2 Klimaendringer og klimavitenskapsbenektelse

Klima og menneskeskapte klimaendringer har fått mye plass i mediene de siste årene, og det er kanskje først og fremst i en klimakontekst at Greta Thunberg i et bredere perspektiv blir viktig og interessant å se på fremstillingen av.

Det psykologiske klimaparadokset

Greta Thunberg skriver i en twittermelding at hun kun repeterer klimaforskernes budskap og hvilken risiko som vil foreligge dersom vi ikke handler (Thunberg, 2019). Til tross for at kunnskap om at klimaendringene hviler på et vitenskapelig fundament, har graden av bekymring for klimaendringer de siste 20 årene ifølge klimapsykolog Per Espen Stoknes avtatt blant innbyggere og politikere, særlig i rike vestlige land (Stoknes, 2015). Interessen for klimasaken i Norge sank fra 28 prosent i 2009 til 25 prosent i 2016 (Gallup, 2016). Dette fenomenet er blitt beskrevet som det psykologiske klimaparadokset (Stoknes, 2015). Fra 2016 til i dag har derimot interessen for klimaet steget til hele 49 prosent (Gallup, 2019).

Men en økning i interesse vil ikke dermed sagt forespeile en økning i handlingskraft. Da TNS Gallup gjorde en undersøkelse rundt innbyggernes holdning til klima i Norge, viste det seg at 30 prosent av befolkningen var likegyldige til klima- og klimaspørsmål og 5 prosent av befolkningen var såkalte «avvisere» (Gallup, 2019). Norge er ifølge analysebyrået Yougov i verdenstoppen når det gjelder klimabenektelse, kun slått av USA og Saudi Arabia (Smith, 2019). Disse tallene kan sees i lys av Stoknes (2015) tanker om at det innenfor evolusjonspsykologi og kognitiv psykologi er en utbredt antagelse om at vi er grunnleggende kortsiktige som art og at vi ikke er i stand til å ta innover oss slik en abstrakt, fremtidig trussel som det en økologisk katastrofe innebærer (Stoknes, 2015). Stoknes mener at dersom en klimaforsker eller en annen person forteller oss faktabaserte setninger om CO₂-innholdet i atmosfæren, er det lite sannsynlig at det vil vekke stort engasjement blant verdens befolkning (Stoknes, 2015), spesielt dersom et lands økonomi er tett knyttet opp til olje og gass (Eks. McNair & Dunlap, 2011).

I mai 2019 kom det internasjonale Naturpanelet, IPBES, med den største og grundigste sammenstillingen av kunnskap om verdens naturtilstand som er gjort siden 2005. I rapporten adresserer de globale miljøutfordringer og foreslår hvordan politikere kan sikre en samfunnsutvikling som tar vare både på klima og miljø. De konkluderer med at utviklingen har gått så langt at det ikke er mulig å nå FN's bærekraftsmål i 2020, men at det vil være mulig å nå målene mot 2030 og på lengre sikt gjennom det de kaller en strategisk transformativ forandring (IPBES, 2019). For samfunnet er det derfor opplagt at den beste måten å redusere klimarisiko på, er å begrense klimaendringene. Greta

Thunberg oppfordrer politikerne og verdens ledere til å se klimarisikoen i sammenheng med de internasjonale forpliktelsene Norge har pålagt seg i Parisavtalen, nemlig å holde den globale temperaturstigningen godt under to grader. Som noen av de meningsytrende skribentene i analyse materialet skriver: Politikerne *må* handle (se kap 4.2.2).

1.3 Tema og problemstilling

I denne oppgaven undersøker jeg hvordan Greta Thunberg kommer til uttrykk på meningsplass i norske papiraviser. Formålet med oppgaven min er å studere debatten rundt Greta Thunberg og hvordan hun blir fremstilt innenfor sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk, og hvilke diskurser som fremkommer av dette materialet.

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan ble Greta Thunberg og hennes tale i FNs klimapanel respondert på i norsk meningsjournalistikk og avisdebatt?

For å besvare denne problemstillingen, ønsker jeg å undersøke:

1. Hvordan ble Thunberg og talen hennes fremstilt i norsk kommentar- og meningsjournalistikk?
2. Hvilke diskurser om Greta Thunberg ble formidlet?
3. Hvordan kan vi forstå fremstillingene av Thunberg i lys av samtidens klimadebatt, deriblant klimavitenskapsbenektelse?

Datamaterialet er hentet fra det digitale nyhetsarkivet Atekst. Jeg vil først undersøke omfanget av mediedekningen i form av en kvantitativ innholdsanalyse i henhold til hvor mange artikler, treff og fremstillinger jeg finner rundt søkeordet «Greta Thunberg». Den kvantitative tilnærmingen legges frem som begrunnelse for å kunne analysere avisdebatten kvalitativt. Deretter vil jeg presentere en kvalitativ innholdsanalyse i form

av en *kritisk diskursanalyse*. Her vil jeg først og fremst undersøke hvilke diskurser om Greta Thunberg som fremkommer ut ifra de meningsbærende avisartiklene, og se på dette i lys av klimadebatten og klimabenektelse.

1.4 Masteroppgavens struktur

Denne oppgaven består av seks kapitler. I første del av teorikapittelet (2.1) går jeg dypere inn på den sjangeren jeg skal ta for meg i masteravhandlingen; kommentar- og meningsjournalistikken, før jeg i andre del introduserer diskursanalyse som teoretisk tilnærming, med fokus på Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse og hans relevans for min analyse av meningsytrende tekster (2.4). I metodekapittelet presenterer jeg først oppgavens analysemateriale (3.1). Deretter gjør jeg rede for metodiske fremgangsmåter (3.2). Til slutt vil jeg diskutere oppgavens forskningskvalitet (3.3), begrensninger og etikk (3.4).

I analysekapittelet er det to deler, hvor jeg først legger frem en kortere kvantitativ analyse av deknningen av Greta Thunberg i de meningsytrende avisartiklene (4.1), før jeg i den kvalitative analysen diskuterer disse avisartiklenes fremstillinger med utgangspunkt i ulike diskurser (4.2). Til slutt skisserer jeg forholdet mellom de fire diskursene om Greta Thunberg og klima og hvorvidt de komplementerer, konkurrerer eller dominerer hverandre (4.3). I den siste delen av oppgaven diskuterer jeg funnene fra analysen i et større samfunnsmessig, sosiologisk og psykologisk perspektiv, og ser på dette i lys av fenomenet klimavitenskapsbenektelse (5.1). Helt til slutt oppsummeres oppgaven i en avslutning.

2.0 Teori

I første del av dette kapittelet presenterer jeg kort de ulike sjangrene i journalistikken, før jeg går dypere inn på den sjangeren jeg skal ta for meg i min masteravhandling; kommentar- og meningsjournalistikken (2.1) Deretter tar jeg opp denne sjangerens rolle i samfunnet, med særlig vekt på meningsbærende perspektiver (2.2), for så å runde av med å se på de undersjangrene som fremkommer under kommentar- og meningsjournalistikken (2.3). I andre del av teorikapittelet introduseres diskursanalyse som teoretisk tilnærming, med fokus på Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse som spesielt relevant for min analyse av meningsytrende tekster.

2.1 Sjangre i kommentar- og meningsjournalistikken

Sjangre er ifølge Yngve Benestad Hågvar «dynamiske størrelser som ligger til grunn for all kommunikasjon» (Hågvar, 2007, s. 27). Det er en kode for formidling der oppbyggingen av artikkelen, stilen, fortellerteknikken og dens funksjon er avstemt etter forskjellige typer innhold (Roksvold, 1997, s. 9), hvor da denne koden er bestemmende for hvordan innhold skal formidles i en artikkel. Med en gang en leser åpner en avis, vil en ofte vite nøyaktig hvilken sjanger teksten foran tilhører - det være seg nyheter, kommentarer, kronikker, lederartikler eller featureartikler (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 183). Her vil leserne ha ulike forventninger til ulike typer tekst, og sjangrene er da noe som vil være hjelpende for både tekstutformer og tekstleser til å forstå hva en tekst er og hvordan en skal utforme den (Handgaard, Simonsen og Steensen, 2013, s. 244). Med andre ord har vi som lesere helt andre forventninger til en tekst om vi leser en kommentar enn om vi leser en nyhetsartikkel eller reportasje, hvor vi eksempelvis i en kommentar eller i et debattinnlegg vil forvente at skribenten skal argumentere for subjektive meninger, i motsetning til en nyhetsartikkel hvor leseren forventer å få tilført saklig og faktabasert informasjon om en hendelse (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 15). Ifølge Mathisen og Morlandstø (2016, s. 183) er det imidlertid vanskelig å gjenkjenne de klare sjangersignalene i en artikkel på nett,

De journalistiske sjangrene handler om språklig stil, fortellerteknikk og hvordan artiklene er bygd opp (Allern, 2001b, s. 101). Disse sjangrene fordeler seg henholdsvis

på tre hovedtyper av redaksjonelt stoff: nyhetsjournalistikk, featurejournalistikk og kommentarjournalistikk (Allern, 2001b, s.101). Hovedskillene i sjangrene nyhetsjournalistikk og kommentarjournalistikk, er ifølge Thore Roksvold (1997) at «Nyhetsjournalistikken opplyser om hva nytt som har skjedd, eller skal skje. Kommentarjournalistikken drøfter hvordan vi skal forholde oss til det som har skjedd, eller skal skje» (Roksvold 1997, s. 10). Mens nyhetene streber etter å forholde seg nøytrale, objektive og fri fra personlige meninger, har kommentaren sin grunnholdning i personlige vurderinger. Formålet med kommentaren er derfor det motsatte av nyheten, hvilket beror på subjektive meningsytringer og fortolkninger. Dette er igjen basert på vurderinger og analyser kommentatoren foretar seg (Sneve, 2002, s. 47). I Vær Varsom-plakaten punkt 4.2 ser vi pressens behov for å trekke opp et sjangerskille mellom nyheter og kommentarer, hvor de uttrykker følgende: «Gjør klart hva som er faktisk opplysninger og hva som er kommentarer» (Vær Varsom plakaten, 4.2). Det er derfor viktig å ha en klarhet om hva som er formidling av fakta, og hva som er subjektive fortolkninger (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 18). Dette løses ofte med at kommentarartikler- eller meningsartikler merkes med vignetten «kommentar», «debatt», eller navnet på spalten den tilhører. Allern (2015, s. 15-16) presiserer at også det har blitt vanlig å produsere kommentarartikler som er knyttet til prioritert nyhetsstoff. Dette kommer jeg tilbake til i analysen av hvordan Greta Thunberg blir formidlet i kommentar- og meningsjournalistikken.

2.1.1 Hensikten med kommentar- og meningsjournalistikk

Birgit Røe Mathisen og Lisbeth Morlandstø (2016, s. 14) skriver i boken *Kommentaren - en sjanger i endring* at kommentarjournalistikken gjerne blir omtalt som den meningsbærende, subjektive, analytiske og forklarende journalistikken, som legger vekt på «views» i motsetning til «news», hvor fortolkning, kommentarer og analyse i journalistikken stadig blir viktigere. Kommentarjournalistikken har sitt utgangspunkt i essayet som sjanger, og har mange undersjangre som kronikk, leder, kommentar, nyhetsanalysen, essay, debatt- og leserinnlegg (insetat), kåseri og petit (Allern, 2001b, s. 102; Roksvold, 1997, s. 15; Igländ og Stølås, 2008, s. 31). Et fellestrekk ved denne sjangergruppen er at de reflekterer forfatterens meninger og holdninger, hvor kommentarjournalistikken som helhet blir sett på som «det tolkende øyeblikket i

nyhetsproduksjonen (McNair, 2000, s. 61). En kan med andre ord kjenne igjen sjangeren ved at den formidler vurderinger, meninger, subjektive analyser, fremmer et standpunkt, tar stilling i en sak og ved at den har et personlig preg over seg. Dette er kjernen i kommentar- og meningsjournalistikkens rolle som profesjonell praksis (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 17, 84, 104).

For at et samfunn skal føres videre, er det ifølge Mathisen og Morlandstø (2016, s. 17, 141) essensielt med levende debatt. Her blir hensikten med kommentar- og meningsjournalistikk å bidra til debatt og rasjonell meningsutveksling i det offentlige rom, hvor argumenter og ulike stemmer høres og prøves i den offentlige debatten. Dette er viktige elementer i et demokratisk samfunn der ytringsfriheten står i sentrum. Det er således mye rom for debatt og meninger både i pressens nett- og papirutgaver. Denne journalistikken har derimot et sterkt fundament knyttet til papiravisene, spesielt med tanke på undersjangerne lederartikler og signerte kommentarer (se metodedel 3.1.3).

2.1.2 Et historisk tilbakeblikk på kommentar- og meningsjournalistikken

På 1700-tallet vokste essayet fram i norske aviser, og blir i dag sett på som grunnformen for kommentar- og meningsjournalistikken (Roksvold, 1997). Ifølge Roksvold fikk man, etter at trykkefriheten ble innført i 1814, en meningsutveksling i avisene. Dette manifesterte seg først ved at man så en stor økning i antall leserbrev (Roksvold, 1997, s. 28-29).

På begynnelsen av 1800-tallet vokste redaktørrollen frem. Sneve (2002, s. 22-23) viser til hvordan denne rollen ble en tydelig meningsrolle, og det var her kommentarjournalistikken for første gang gjorde sitt inntog i norsk presse. Det var derimot ikke noe mål om å underholde, informere og selge aviser før de rene kommentarspaltene dukket opp i norske aviser på siste del av 1800-tallet (Knapskog, 2009, s. 192). I 1884 hadde omtrent alle aviser faste plasser for ledere og kommentarer, med visuelle klare skiller mellom kommentarene og nyhetene (Sneve, 2002, s. 26).

Avviklingen av partipressen begynte på 1970-tallet, som ifølge Sneve (2002, s. 32-33) også ble en viktig milepæl for kommentarjournalistikken. Dette var med på å skape en

helt ny type aviser. Ettersom pressen ikke lenger skulle speile en redaksjons politiske grunnholdning, ble uavhengighet og profesjonalitet innenfor journalistikken viktige idealer. Det ble større rom for journalisters personlige kommentarer, og avisene la større vekt på sine roller som meningsbærere. Kommentaren og analysen ble således styrket på bekostning av den tradisjonelle lederen.

Mathisen og Morlandstø (2016, s. 14) skriver at kommentar- og meningsjournalistikken som sjanger stadig vokser. Det blir stadig større rom for debatt og meninger, både i medias nett- og papirutgaver og i sosiale medier, og en stadig viktigere del av journalistikken beror seg på analyse, fortolkning og kommentar. Kommentar- og meningsjournalistikken står sterkt i norske aviser og mediehus, og en rekke studier fra flere land viser at en økende del av det journalistiske innholdet handler om å formidle «views» i stedet for «news» (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 20). Kommentar- og meningsstoff er et satsingsområde for mange norske aviser (Igland og Stølås, 2008, s. 46). Ifølge Allern (2001b, s. 105) utgjør kommentar- og debattstoffet om lag en tiendedel av det redaksjonelle stoffet i både de lokale, regionale og riksdekkende avisene i Norge. Mathisen og Morlandstø viser til Nossen (2010), Djerv-Pierre og Weibull (2008) når de skriver at det per dags dato ikke finnes sammenlignbare tall for andelen av kommentarjournalistikk i dag, men at omfanget av denne type journalistikk allikevel øker (2016, s. 20-21).

2.2 Kommentar- og meningsjournalistikkens rolle i samfunnet

Kommentar- og meningsjournalistikken har rollen som meningsbærer, folkeopplyser, kritiker og patriot (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 48-53). Den *meningsbærende* rollen handler om å presentere meninger som kan være med på å endre og påvirke, provosere og skape debatt i samfunnet. Den *folkeopplysende* rollen handler om å forklare sammenhenger for leserne; å analysere konsekvenser og årsaker, opplyse og informere. Den tredje rollen til kommentar- og meningsjournalistikken handler om å ta på seg rollen som kritiker, det vi kaller vaktbikkjeoppdraget, hvor *kritikerrollen* her blir en viktig del av den fjerde statsmakt. Den fjerde rollen, *patriot*, handler om å være patriot på vegne av den regionen de dekker; å løfte frem lokale saker og være en stemme på vegne av lokalsamfunnet overfor storsamfunnet.

Kritikerrollen er sterkt knyttet til mediens demokratiske oppgave, hvor formålet er å «bidra til debatt og rasjonell meningsutveksling i det offentlige rom» (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 123). Ifølge Walter Lippman (1992), er mediene den viktigste linken mellom det som skjer i verden og de inntrykkene vi har i vår egen bevissthet om det som har skjedd (Allern, 2001a, s. 273). Mediene har en rolle og et oppdrag i samfunnet, hvor mediene som nevnt ofte får tilskrevet rollen som «den fjerde statsmakt». Dette kommer av deres maktposisjon i det demokratiske landskapet og deres mulighet til å sette dagsorden (Tveiten, 2009, s. 33).

Martin Eide, professor i medievitenskap ved Universitetet i Bergen, skriver at journalistikken henter sin offentlige legitimitet i et demokratiideal hvor journalistikken skal legge til rette for samfunnsdebatt, rette søkelys mot kritikkverdige forhold og sikre aktiv utfoldelse av ytringsfriheten (Eide, 2001, s. 26). Med andre ord vil media spille rollen som en «vaktbikkje» i samfunnet, ved at journalistene bærer det sosiale ansvaret med å kontrollere og overvåke de med statsmakt og sørge for at de med minst makt i samfunnet ivaretas (Tveiten, 2009, s. 38-39). Stoffet journalistene publiserer skal således gi samfunnet en mulighet til å danne egne meninger og et grunnlag til å foreta demokratiske valg (Allern, 2001b, s. 26). Ifølge Mathisen og Morlandstø (2016, s. 124) setter mediene dagsorden for den offentlige debatten, og vil på den måten definere hva debattene skal omhandle. Ved å formidle og tolke hendelser og ulike synspunkter overfor publikum vil mediene være med på å forme mottakerens forståelse av ulike fenomener. Mediene vil på den måten bli en viktig arena, en «offentlighetens arena», for den offentlige meningsdannelse, ved at de formidler argumenter og informasjon som kan hjelpe leserne å gjøre opp en mening, og på den måten bli en viktig kilde til innsikt og kunnskap (Eide, 2008, s. 14; Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 43).

Dette er også sentralt i pressens oppfatning av seg selv. Vær Varsom-plakatens punkt 1.2 er også det nærmeste vi kommer et krav om kommentarstoff i pressen: «Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk» (Vær Varsom-plakaten, 1.2). En stor del av dette idealet utøves gjennom kommentar- og meningsjournalistikken, hvor denne sjangeren handler om nettopp det å «vekke debatt, øve opp lesernes kritiske

vurderingsevne og spille rollen som den kritiske fjerde statsmakt» (Igland og Stølås, 2008, s. 47-49).

Avisenes rolle når det gjelder fremstillingen av Greta Thunberg kan således være avgjørende for hvilken kunnskap publikum får om fenomenet. Eide mener at mediene gang på gang fremstiller sitt innhold som et speilbilde av virkeligheten. Det er allikevel en grunnleggende erkjennelse i medievitenskapen at en aldri kan få et fullstendig bilde av virkeligheten, da deres fremstillinger kun er representasjoner av virkeligheten (Eide, 2008, s. 15-16). Makt og dagsordensetting er således viktige begrep å ta med seg videre i masteravhandlingen når vi skal bevege oss inn i analysen av meningsbærende journalistikk, hvor makten som følger kommentariatet først og fremst handler om «å sette dagsorden og legge premissene for en debatt» (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 63).

2.2.1 Makt på dagsorden

Teorien om dagsordenfunksjonen sier at publikums dagsorden blir påvirket av den dagsorden de finner i media. Ut ifra sine kriterier om hva som vil være viktigst å trykke, vil avisene kunne påvirke hvordan vi som borgere forholder oss til det som blir skrevet (Tveiten, 2009, s. 40). Ettersom mediene selv velger hvilke saker de selv ønsker å fremheve, har de også makt til å velge bort saker de ikke ønsker å belyse. Med andre ord vil sakene media bestemmer å sette på dagsorden ha innvirkning på hvordan leseren forstår og tolker virkeligheten (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 42). På den måten har media makt over hvilke temaer som blir viktige i den offentlige debatten (Schweb og Østbye, 2017, s. 234). Hvis avisene skriver mye om et tema over en tidsperiode kan dette påvirke lesernes inntrykk av hvor viktig saken er. Den kraften mediene har når det kommer til å påvirke og bestemme hvilke tema som skal være på den offentlige dagsorden blir ofte kalt medienes *dagsordensfunksjon* (McCombs, 2004, s. 1-2). Mediene kan derimot i mindre grad bestemme over publikums meninger om de tema de har valgt ut. Dette er også noe statsviteren Bernhard Cohen uttrykker. Han forteller hvordan media ofte ikke kan fortelle *hva* folk skal mene, men at de er overraskende flinke til å bestemme hva folk skal *mene noe om* (Cohen, 1963, i McCombs 2004, s. 2-3).

Mathisen og Morlandstø påpeker at makten til kommentar- og meningsjournalistene handler om å sette dagsorden og selv være en stemme i offentligheten. Ved å tilrettelegge for debatt, kan de på den måten påvirke beslutningstakere (2016, s. 46, 105). Publikum ser ut til å innrette seg etter de temaene som presenteres i nyhetsmediene er temaer som er dagens eller tidens viktigste tema, hvor nyhetsmedienes dagsorden til en viss grad vil bli adoptert som publikums dagsorden. Dette kan sees i lys av Mathisen og Morlandstø (2016) studie hvor de fant at dagsordenmakten viser seg på sitt sterkeste når kommentar- og meningsjournalistikken kobles sammen med nyhetsjournalistikken, altså hvor meningsjournalistikken trår til med analyser og vurderinger av en sak som har en stor og viktig plass i nyhetsbildet (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 47).

En annen teori, som kan bli sett på som en videreføring av dagsordenteorien, er innrammingsteorien. Her utviklet den amerikanske forskeren Robert Entman et av nyhetssosiologienes mest anvendte begrep kalt *rammebegrepet* (Entman, 1993). Entman definerer *rammer* som det å velge ut og vektlegge enkelte aspekter av virkeligheten fremfor andre og binde dem sammen i et narrativ som fremmer en spesifikk forståelse. Dette innebærer at publikum ofte vil sammenligne opplevelser og begivenheter med ting de tidligere har erfart, og vil på den måten bruke rammer for å kunne gi mening til det de opplever og deltar i, som igjen vil bidra til å gjøre en nyhet mer gjenkjennelig og mulig å forstå (Allern, 2001b, s. 68). Ifølge Mathisen og Morlandstø (2016, s. 53) handler dette om hvordan media for publikum vil fremheve sitt eget tolkningsrom, i konkurransen om hvilke forestillinger, fremstillinger og virkelighetsoppfatninger som står sterkest i den offentlige debatten.

Allern mener derimot at slike tolkningsrammer sjelden er med på å øke *forståelsen* av hva som skjer i samfunnet, ettersom de etablerte tolkningsrammene ofte vil sørge for at nye hendelser stort sett bare «bekrefter etablert konsensus og konvensjonell visdom» (Allern, 2001b, s. 69). En måte å forhindre at dette skjer kan være å gi nyheten dypere forståelse gjennom reportasjer, analyser og kommentarer som drøfter årsaker og konsekvenser (Allern, 2001b, s. 70). Slike drøftinger av årsaker og konsekvenser er det jeg ønsker å bruke i analysen om hvordan Greta Thunberg blir fremstilt i meningsbærende artikler.

2.3 Kommentar- og meningsjournalistikkens undersjangre

Roksvold (1997, s. 15) har laget en oversikt over de ulike undersjangrene i kommentar- og meningsjournalistikken. Her lar han de ulike undersjangrene ligge på en glideskala fra det upersonlige og nøkterne til det personlige, lekende og overdrevne. Igland og Stølås (2008, s. 31) videreutviklet Roksvolds modell ved legge til en ekstra undersjanger; nyhetsanalysen. Det er såldes også plass for mange hybridformer mellom hver undersjanger. (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 185).

UPERSONLIG, UPOETISK, RESONNERENDE, ARGUMENTERENDE, SERIØST, ENTYDIG,
SAKLIG, NØKTERN

Kronikk
Leder
Kommentar
Nyhetsanalysen
Anmeldelse
Essay
Inserat
Kåseri
Petit

PERSONLIG, POETISK, ASSOSIERENDE, SKILDRENDE, LEKENDE, FLERTYDIG,
HARSELERENDE, OVERDREVEN

Modellen viser hvordan kronikken eksempelvis går fra å være den mest upersonlige og upoetiske, lederen mer resonnerende, kommentaren mer argumenterende helt til en kommer til inseratet (debatt- og leserinnlegget), kåseriet og petitet som kan sees på som mer lekende, flertydig og overdreven. Inndelingene i denne modellen skal ifølge Mathisen og Morlandstø (2016, s. 185) ikke sees på som absolutter, og det er rom for mange hybridformer mellom hver undersjanger.

Jeg skal følgende vise til en kort oversikt og beskrivelse av de undersjangrene som vil bli fremstilt i min analyse; lederen, kommentaren, kronikken, inseratet, petitet og kåseriet.

2.3.1 Lederen

«Lederen er avisens mening», skriver Stein Gauslaa og Stein B. Hauglid skriver i sin bok «VI - en bok om ledere» (1997, s. 11). Gauslaa og Hauglid (1997, s. 12) viser også til Chilton R. Bush sin formulering fra 1941: «Redaktørens kommentar er i motsetning til nyhetene som skrives av reportere og brev fra lesere, en seriøs kommentar i essayform om de begivenheter som er viktige og vesentlige for samfunnet. Lederen er et kompakt essay i form og argumentasjon, sjelden mer enn tre eller fire hundre ord lang og uten noen detaljert beskrivende hendelsesforløp. Den representerer meningen til en institusjon, ikke til den enkelte skribent». En leder er med andre ord en usignert meningsytring på vegne av avisen (Gauslaa og Hauglid, 1997, s. 14).

Videre i denne masteravhandlingen vil vi se flere eksempler på hvordan lederen i en avis har fremstilt Greta Thunberg og miljødebatten. Her vil vi også se et eksempel på den såkalte minilederen, som ifølge Lars Nord (2001, s. 53) har blitt stadig mer vanlig. Nord beskriver en minileder som en leder på kun noen få linjer, som ofte kan bestå av oppsummerende konstateringer. Fremfor å gi leserne ytterligere kunnskaper, slik som er vanlig for en leder, vil minilederen heller komme i en litt mer ironisk og humoristisk form som har som hensikt å more eller provosere leseren (Nord, 2001, s. 53).

2.3.2 Kommentaren

Ifølge Roksvold (1997, s. 138) kan vi kjenne igjen kommentaren ved at den argumenterer for forfatterens egne synspunkter. Kommentaren starter ofte med å redegjøre for en spesiell type situasjon. Det vil deretter argumenteres for hvordan en kan løse denne situasjonen. Forslag til handlinger og tiltak blir deretter fremmet, og kommentatoren argumenterer så for hvorfor akkurat disse løsningene er riktige (Sneve, 2002, s. 52). Det er ifølge Sneve (2002, s. 52) seks elementer ved en god, moderne

kommentar: analyse, kunnskap, uavhengighet, kontrovers, kritisk tradisjon og personlig preg.

Sneve (2002, s. 36) skriver at den personlige kommentaren og analysen i de siste årene har blitt styrket, noe som har gått på bekostning av lederen. I motsetning til både tidligere tiders kommentarer og ledere, har den moderne kommentaren fått en mye mer personlig og engasjert form. Mathisen og Morlandstø (2016, s. 65) fant også at det syntes å være en forskjell mellom hva som styrer temaene i *lederen* i avisa og hva som styrer temaene i *kommentarene*. For det første påpekte flere av kommentatorene i deres undersøkelse at de står langt friere når de skriver signerte kommentarer enn ledere. For det andre så er temaene i *lederne* noe de i kommentargruppen kommer frem til i fellesskap, mens den enkelte kommentator selv kan bestemme hva innholdet i hennes egen kommentar skal være. Kommentatoren står altså ansvarlig for det han selv skriver, og er signert av kommentatoren selv. Lederen er på den annen side usignert. Her må avisen som helhet stå for sine synspunkter.

2.3.3 Kronikken

Kronikken er som regel skrevet av folk utenfor redaksjonen. Den kan i mange tilfeller bli sett på som et avansert debattinnlegg eller populærvitenskapelig artikkel, og er ofte skrevet av eksperter på sitt fagfelt (Roksvold, 1997, s. 16). Kronikkene er ofte knyttet til aktuelle temaer fra samfunnsdebatten. Dette kan vi se eksempler på i analysedelen av masteravhandlingen min, hvor eksperter fra andre samfunnsinstitusjoner har uttrykt viktige synspunkter i den offentlige debatten om Greta Thunberg og klima.

2.3.4 Debatt- og leserinnlegg

Debatt- og leserinnlegg gikk historisk inn under navnet inserat. Takhøyden for ulike innlegg, i form av disposisjon, form og skrivekunnskaper, er her vanligvis stor, da disse representerer leserne av avisa (Allern, 2001b, s. 112). Debatt- og leserinnlegget vil videre ha som mål å åpne for debatt og gi leserne av avisa en mulighet til å uttrykke seg, samtidig som den også har en viktig rolle i å definere avisens identitet (Richardson, 2007, s. 149). I min undersøkelse av fremstillinger av Greta Thunberg i meningsytringer

i norske aviser, blir det derfor interessant å se på hvilke meninger som springer ut av avisenes debatt- og leserinnlegg.

2.3.5 Petit og kåseri

Ordet «petit» er fransk og betyr «lite». Opprinnelig fikk petiten navnet sitt fordi den ble satt med mindre skrift enn resten av avisen. Denne spalten sto heller ikke høyt oppe i status, og ble ofte plassert nede på siste side i avisen (Igland og Stølås, 2008, s. 44).

Ludvig Lorentsen, gjengitt i Igland og Stølås (2008) beskriver petitene med følgende ordelag: «en petit er en kort, kommenterende, smått oppslått, helhetlig, ofte humoristisk, alltid personlig og poengtert betraktning om hva som helst».

Kåseriet kan sies å være i slekt med petiten, men er i følge Igland og Stølås (2008, s. 45) opprinnelig forberedt med tanke på muntlig fremføring. Forskjellen ligger således i lengden; mens petiten alltid er kort, kan kåseriet ofte være langt (Roksvold, 1997, s. 16). Ellers har begge undersjangrene karakteristikk av å være personlige, assosierende og lekende med forekomster av både overdrivelse og ironi (Roksvold, 1997, s. 16).

Teorien rundt sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk, og deres undersjanger, vil være essensiell som en grunnforståelse av materialet for masteravhandlingen når jeg i den kvalitative delen bruker en kritisk diskursanalyse som verktøy for å analysere avistekster.

2.4 Diskursanalyse

Ettersom min masteravhandling går ut på å utføre en kritisk diskursanalyse av hvordan Greta Thunberg blir fremstilt i norske aviser under sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk, vil det være hensiktsmessig å ta for seg begrepet kritisk diskursanalyse. Dette er fordi den kritiske diskursanalysen innebærer en kritisk brodd, hvor målet er å avdekke hvordan språk kan fungere ideologisk og bidra til å opprettholde maktforhold i samfunnet ved å analysere og identifisere uheldige samfunnsforhold (Skrede, 2017, s. 23).

Den anerkjente språklingvisten Norman Fairclough blir regnet som en foregangsmann innenfor feltet kritisk diskursanalyse (CDA). Det som gjør at Fairclough skiller seg ut fra tidligere tilnærminger innenfor diskursanalyse er at han bygger bro mellom to overordnede tilnærminger; en lingvistisk diskursanalyse, som hovedsakelig er opptatt av språk og andre kommunikasjonstegn, og den samfunnsvitenskapelige tradisjonen som retter seg mot å undersøke samfunnsmessige og historiske kontekster, så vel som maktspørsmål (Østbye et al, 2007, s. 63-64). I Faircloughs egenutviklede modell for kritisk diskursanalyse forener han disse to tilnærmingene ved å ta i bruk en kombinasjon av lingvistisk analyse, fortolkning av sosial praksis og hvordan den sosiale praksisen relateres til samfunnsmessige strukturer. På den måten integrerer han ulike teoretiske perspektiver og metoder for å bedre kunne beskrive de diskursive elementene som foregår i sosial og kulturell endring (Fairclough, 1992, s. 72-73). Samtidig innebærer kritisk diskursanalyse som nevnt en kritisk brodd og et normativt element. Det er derimot viktig å få frem at begge tradisjonene har en felles interesse for forholdet mellom språk og samfunn, hvor begge ser på språk som styrende for vår oppfatning av den sosiale virkelighet (Østbye et al., 2013, s. 93-94).

Denne oppgaven undersøker hvordan Greta Thunberg fremstilles gjennom språklige representasjoner i meningsytrende avisartikler, og vil derfor helle mer mot en lingvistisk diskursanalyse, samtidig som den tar for seg uheldige samfunns- og maktforhold. Masteroppgaven baserer seg først og fremst på Norman Faircloughs tilnærming til kritisk diskursanalyse, hvor jeg da vil redegjøre for noen sentrale elementer ved hans diskursteori. Jeg vil poengtere at jeg her har valgt å tilpasse modellen til de elementene som er relevant for min oppgave.

2.4.1 Faircloughs tredimensjonale modell for kritisk diskursanalyse

Formålet med kritisk diskursanalyse er ifølge Fairclough å undersøke hvilke ideologiske interesser som tekster kan tenkes å tjene (Skrede, 2017, s. 21). For å kunne foreta en slik analyse, har Fairclough skissert en tredimensjonal modell, hvor han skiller mellom tre nivåer av diskursanalysen: sosiale begivenheter, sosial praksis og sosiale strukturer

2.4.2 Sosiale begivenheter

Det første nivået i Faircloughs modell er sosiale begivenheter. Tidligere omtalte han denne delen som det tekstuelle nivået. Begrepet sosiale begivenheter gjør det derimot klarere at sosiale begivenheter ikke kan begrenses til kun tekster, men at tekster er en del av sosiale begivenheter (Skrede, 2017, s. 32). I dette nivået undersøkes teksten på mikronivå, hvor en tar for seg hva teksten handler om og hva vi konkret ser i teksten. I denne masteravhandlingen ville dette bety å analysere tekster fra avisartikler som er produsert av meningsytrende skribenter.

2.4.3 Sosial praksis

I denne oppgaven blir diskurs sett i sammenheng med Faircloughs forståelse av diskurs som en del av sosial praksis (Fairclough, 2003, s. 23-24), hvor diskurs realiseres på tre hovedmåter; gjennom sjangre, diskurser og stiler. Sjangre viser til måter å *handle* på, diskurser anses som måter å *representere* noe på og stiler refererer til måter å *være* på (Fairclough, 2003, s. 26). Fairclough (2003) viser også til at sjangre kan forstås som situasjonsorientert hvor det er tydelig at sjangeren tilhører en spesifikk praksis (s. 68). Det handler om *hvordan* teksten fremstilles, altså språkbruk assosiert med en spesiell, sosial aktivitet (Fairclough, 2003, s. 26). De meningsbærende artiklene jeg anvender i analysen vil kunne forstås ut ifra et slikt perspektiv, ettersom en avis som regel stiller visse krav til disse type innhold, lengde og avsender når det kommer til ledere, debattinnlegg, meninger, kommentarer og leserinnlegg. Fairclough viser videre til at sosiale praksiser formulerer diskurser (Fairclough, 2003, s. 25), hvor diskurser er et element ved sosiale praksiser. Dette handler om *hva* som fremstilles, altså representasjoner av sosial praksis, som kan representere samme del av verden fra forskjellige perspektiver (Fairclough, 2003, s. 26). I denne oppgaven har jeg mest fokus på diskurs som måter å representere Greta Thunberg på.

2.4.4 Sosiale strukturer

Det øverste nivået i analysen, sosiale strukturer, beskriver de samfunnsmessige makroforhold som består av stabile strukturelle mønstre som påvirker våre daglige liv.

Med andre ord innebærer det å rette blikket mot det samfunnet som eksisterer utenfor selve teksten (Skrede, 2017, s. 32-33). Et eksempel på dette kan være økonomiske strukturer i en analyse av hvorfor visse mennesker benekter for klimavitenskap. Der sosiale begivenheter kobles sammen med tekst, og sosial praksis forbindes med måter å handle, representere å være på, forbindes sosiale strukturer med større samfunnsperspektiver. Forholdet mellom disse strukturene og hva som skjer i en sosial begivenhet er således *mediert* av den sosiale praksisen (Fairclough, 2003, s. 23-24).

2.4.5 Diskurs som representasjon

Fairclough bruker diskursbegrepet på to måter. På et konkret nivå skiller han mellom forskjellige diskurser som kan representere det samme aspektet av verden fra ulike posisjoner, altså diskurs som representasjonsmåter (Fairclough, 2003, s. 26). I tillegg bruker han diskursbegrepet på et mer generelt nivå, hvor språk og andre semiotiske ressurser sees på som elementer i sosial praksis (Fairclough, 2003, s. 26).

Fairclough (2003) ser altså på diskurser som måter å representere ulike aspekter av verden på. Det betyr ikke nødvendigvis at diskurser representerer verden slik den faktisk er, men at den kan representere forestillinger om andre mulige verdener. Ulike diskurser vil på den måten ha ulike perspektiver på verden ettersom de assosieres med de forskjellige relasjonene som mennesker har til verden (s. 124). Diskursene vil da kunne knyttes til forskjellige perspektiver fra flere grupper som består av ulike sosiale aktører (Skrede, 2017, s. 35). For å kunne si at det finnes en diskurs, må det dermed eksistere en repetisjon av innholdet, som må deles av en viss mengde aktører over tid. Ulike diskurser vil på den måten kunne komplementere, konkurrere og dominere hverandre (Fairclough, 2003, s. 124).

I denne oppgaven er det først og fremst diskurs på det konkrete nivået som legges til grunn når jeg i analysen undersøker ulike representasjoner av Greta Thunberg som finnes i norske meningsbærende avisartikler. Jeg vil i tillegg vise hvordan disse diskursene konkurrerer, komplementerer og dominerer hverandre.

Skrede (2017) viser til at en i enhver representasjon av diskurs vil velge ut noen elementer og utelukke andre, ettersom diskurser representerer aspekter av verden fra

visse ståsteder (s. 169). Man kan derfor identifisere forskjellige type diskurser eller representasjoner i tekster ved å identifisere hoveddelene av den verdenen som representeres, i tillegg til det spesifikke perspektivet som fremmes (Fairclough, 2003, s. 129). I analysedelen av denne oppgaven vil jeg derfor ikke gå inn på en næranalyse på setningsnivå, men heller se på hvordan de ulike representasjonene eller fremstillingene er beslektet og skiller seg fra hverandre. Konkrete fremstillinger og språklige beskrivelser vil bli undersøkt, hvor disse settes inn i ulike diskurser.

2.4.6 Makt og ideologi

Makt er sentralt når det gjelder diskursbegrepet. For å bedre kunne forstå meningene som produseres i meningsytrende avisartikler, må maktstrukturer og ideologi undersøkes i tillegg til selve diskursen. Skrede (2017) presiserer viktigheten av å undersøke hvilke ideologiske interesser ulike tekster kan tenkes å tjene, ved å vise til at «språk bidrar til å produsere og reprodusere sosiale forhold» (s. 11). Med andre ord blir makt forbundet med diskurser ved at vi som meningsbærere er med på å produsere og reprodusere diskurser, og på denne måten utøver makt. Diskurser er også med på å dreie samfunnet i visse retninger, ettersom forskjellige type diskurser vil fremstille verden på ulike måter og fra forskjellige perspektiver (Skrede, 2017, s. 35). Kritisk diskursanalysen er derfor en metode for å analysere hvordan dette foregår i praksis (Skrede, 2017, s. 11). Som nevnt i delkapittel (2.2.1), handler makten til kommentar- og meningsjournalistikken om å sette dagsorden og være en stemme i det offentlige, og hvor dagsordenmakten var på sitt sterkeste når denne sjangeren kunne kobles sammen med nyhetsjournalistikken. Sakene media bestemmer å sette på dagsorden vil således ha innvirkning på hvordan leseren forstår og tolker virkeligheten. Hvis avisene publiserer mange saker om Greta Thunberg over en tidsperiode kan dette som sagt være med på å påvirke leserens inntrykk av hvor viktig saken er. Ettersom publikum vil pålegge de temaene som presenteres i nyhetsmediene stor viktighet, kan media, ved hjelp av å fremstille forskjellige typer diskurser til publikum, gjøre sin egen dagsorden om til publikums dagsorden.

2.4.7 Hegemoni

Fairclough anser hegemoni som avmaktens dominerende organisasjonsformer i det moderne samfunn (Fairclough, 2008, s. 55), hvor han i denne forbindelse definerer det som en sterk innflytelse og dominans over tid innenfor økonomiske, politiske, kulturelle og ideologiske domener i samfunnet (Fairclough, 2008, s. 52). Gjennom å identifisere språklige virkemidler i en diskursanalyse, kan en undersøke og oppdage hvordan visse ideologier fremstilles som det beste eller eneste alternativet, og hvordan aspekter ved den virkelige verden kan gjemmes fra den politiske dagsordenen (Skrede, 2017, s. 29). Yngve Benestad Hågvar (2007) argumenterer derfor for bruken av diskursanalyse som verktøy for å analysere avistekster. Han mener at måten avisen legger vekt på ulike temaer bidrar til hva folk ser det mest naturlig å engasjere seg i (Hågvar, 2007, s. 16-17). Han utdyper videre at diskursanalyse kan gi en økt kritisk bevissthet om hvordan noen språklige og visuelle utforminger er med på å produsere, reprodusere eller endre vante tankemønstre (Hågvar, 2007, s. 17). Når skribentene av de meningsbærende tekstene i denne oppgaven debatterer og skriver om Greta Thunberg, tar de gjerne i bruk diskurser som allerede eksisterer. Gjennom å viderefordre og reprodusere disse diskursene, utøver de makt. Studier av avistekster er studier av måter å definere virkeligheten på. Når vi eksempelvis leser nyheter eller meningsytrende tekster i avisene, gir dette en mulig oppfatning av virkeligheten. Denne virkeligheten konstrueres gjennom diskurser, og det vil ofte være en kamp mellom ulike diskurser om hvordan et bestemt fenomen skal forstås (Hågvar, 2007, s. 20-21). Hvilke diskurser redaktørene, journalistene og vanlige folk velger å presentere sitt stoff gjennom, kan vise til hvilken versjon av virkeligheten publikum vil se (Hågvar, 2007, s. 20-21). Dersom én diskurs vinner kampen om å definere et fenomen, vil den få hegemoni. I mine tekster er det ulike meninger og fremstillinger om Greta Thunberg som blir presentert gjennom flere diskurser, og jeg vil gjennom min kritiske diskursanalyse undersøke om disse diskursene kjemper seg imellom for at skribentenes meninger skal få gjennomslag, altså om de konkurrerer mot hverandre, eller om de komplementerer eller dominerer hverandre.

3.0 Metodisk tilnærming

I denne oppgaven undersøker jeg hvordan Greta Thunberg fremstilles på debattplass i norske aviser. Formålet med oppgaven min er å studere debatten rundt Greta Thunberg og hvordan hun og hennes tale i FNs klimapanel blir respondert på i norsk meningsjournalistikk og avisdebatt. For å besvare denne problemstillingen skal jeg undersøke følgende:

1. Hvordan ble Thunberg og talen hennes fremstilt i norsk kommentar- og meningsjournalistikk?
2. Hvilke diskurser om Greta Thunberg ble formidlet?
3. Hvordan kan vi forstå fremstillingene av Thunberg i lys av samtidens klimadebatt, deriblant klimavitenskapsbenektelse?

Jeg presenterer i dette kapitlet forskningsdesignet og den metodiske tilnærmingen for masteravhandlingen. Jeg introduserer først oppgavens analysemateriale; søkefraser og analyseverktøy, utvalg og avgrensninger (3.1). Deretter gjør jeg rede for metodiske fremgangsmåter (3.2). Til slutt vil jeg diskutere oppgavens forskningskvalitet (3.3), begrensninger og etikk (3.4). Jeg har hentet inspirasjon fra Lise Berntsens (2014) undersøkelse av spinndoktorer i norske aviser, Ingvild Helle Hagens (2019) fremstillinger av sommerværet 2018, samt Emilie Hesselberg (2019) kritiske diskursanalyse om navneendringen fra Statoil til Equinor.

3.1 Analyse materialet

I norske aviser havnet mye av debatten rundt Greta Thunberg i meningsytrende tekster som ledere, kommentarer og debattinnlegg, det Allern (2001b), Sneve (2002) og Mathisen og Morlandstø (2016) kategoriserer som kommentar- og meningsjournalistikk. Masteroppgavens analysemateriale vil derfor være et utvalg av meningsbærende avisartikler som er publisert i de mest leste norske papiravisene i perioden før og etter Greta Thunbergs tale på FNs klimatoppmøte, 23. september 2019.

Jeg har valgt å analysere meningsbærende tekster, som går inn under sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk. Dette fordi det synes å ha fremkommet sterke og polariserte meninger rundt Greta Thunberg og miljø, og slike tekster ville derfor være en god mulighet for meg å si noe om hvordan journalister, eksperter og avisenes lesere fremstiller Greta Thunberg på meningsplass. Videre begrunnelse for valg av analyseverktøy, tidsperiode, valg av materiale og avisutvalg kommer i de neste delkapitlene.

3.1.1 Søkefraser og analyseverktøy

Jeg har brukt søkeordet "Greta Thunberg" i Atekst. Atekst er et anerkjent digitalt verktøy som gjør det enkelt å søke på bestemte publikasjoner, søkeord, overskrifter og gir en oversikt over både norske og internasjonale aviser. Etter hennes tale i FN, har hun også blitt et fenomen og et ikon, og navnet hennes ser ut til å bli nevnt i alle slags oppslag som gjelder klima, klimapolitikk, ungdom og jordens fremtid. Det interessante her blir å undersøke hvordan Greta Thunberg blir fremstilt i debatten før og etter talen i FNs klimapanel, og hvilke diskurser som fremkommer ut ifra avgrensede oppslag.

3.1.2 Tidsperiode

Jeg valgte å avgrense søket til tidsperioden en uke før og en uke etter Greta Thunbergs tale i FNs klimapanel 23. September, fra 16. september til 30. september. Her må det nevnes at det for de meningsbærende artiklene ikke eksisterte noen oppslag før 19. september. Perioden for analysen vil derfor beløpe seg til 11 dager. En tanke var å forlenge tidsperioden til en måned før - og en måned etter talen, da det måneden før var skrevet en god del meningsytringer om Greta Thunbergs seilbåtferd over Atlanterhavet. Dette hadde vært interessant å studere dersom jeg hadde hatt et forlenget tidsperspektiv på masteravhandlingen. I mellomtiden ser jeg det hensiktsmessig å avgrense tidsperioden til 11 dager.

3.1.3 Sosiale medier, nettavis eller papiravis?

Jeg har måttet vurdere om jeg skal ta for meg papiravis, nettavis, sosiale medier eller en miks av disse tre. Denne oppgaven handler om hvordan Greta Thunberg blir fremstilt. På den ene siden har Thunberg i den siste tiden etter talen hennes i FNs klimapanel blitt offer for hets og latterliggjøring i sosiale medier. På den andre siden er hun blitt hyllet for sin innsats som klimaaktivist. Jeg vurderte derfor i starten av tankeprosessen med denne masteravhandlingen å ta for meg hennes fremstilling i sosiale medier. Selv om det kunne vært interessant å undersøke i hvilken grad henholdsvis Twitter, Facebook og Instagram har bidratt til en polarisert debatt i kommentarfeltene, var det flere utfordringer knyttet til å gjennomføre dette. NSDs personvernregler stiller blant annet strenge krav til innsamling av slike typer empiri, som dermed hadde gjort systematisering av slik data vanskelig.

Det har også vært omfattende oppslag rundt Greta Thunberg i nettaviser. Først og fremst er problemet med nettaviser at disse publiserer artikler bak «betalingsmur», slik at man må være innlogget abonnent for å få tilgang til artiklene. Når innholdet ligger bak betalingsmur kan det derfor være vanskelig å sikre at man faktisk får inkludert alle artiklene i et søketreff uten å måtte gå gjennom store mengder data manuelt. Dette var én av grunnene til at jeg valgte å fokusere på papiraviser i min masteravhandling. De siste årene har det også vært en nedgang i papiravislesing, men til tross for det leser fortsatt 30 prosent av nordmenn papiraviser på en gjennomsnittsdag i 2018 (Medienorge, 2019x).

Jeg har i min masteravhandling valgt å analysere meningsytrende avisartikler i norske papiraviser. Dette er først og fremst fordi jeg fant disse meget interessante i deres fremstilling av Greta Thunberg. For det andre har kommentar- og meningsstoff blitt sett på som et viktig konkurransefortrinn for papiravisene. Igland og Stølås (2008, s. 24-25) mente år 2000 kunne vise seg å være et nytt epokeskille for avisene, ettersom dette markerte at nettavisene fikk en større markedsandel og en stadig større viktighet. Nettavisenes fortløpende dekning av hendelsesnyheter gjorde at papiravisenes opplagsutvikling falt kraftig. De måtte etterhvert finne en form som gjorde at de fortsatt ble sett på som interessante og særegne. Kommentar-, analyse- og debattstoff ble for papiravisene derfor et mottiltak til nettavisene (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 21),

hvor det ble konstatert at lengre, resonnerende artikler er enklere å lese på papir (Iglund og Stølås, 2008, s. 24-25).

En annen grunn til at kommentar- og meningsstoff har en høyere prioritet i papiravisene enn nettavisene er at leserne kan bli overbelastet av informasjon og trenger noen til å fortelle dem hva som er viktig og mindre viktig (Sneve, 2002, s. 42). Vi lever i et mediesamfunn, hvor de daglige nyhetene tikker inn på mobilen og på sosiale medier natt som dag. I en slik fragmentert medieverden mener Mathisen og Morlandstø (2016, s. 22-23) at vi mer enn noen gang trenger noen til å hjelpe oss med å sortere og forklare hvordan ting henger sammen. I en tid hvor papiravisene faller i omsetning, og står i sterk konkurranse med nettmedier uten deadline, er derfor kommentar- og meningsjournalistikken blitt viktigere enn noen gang.

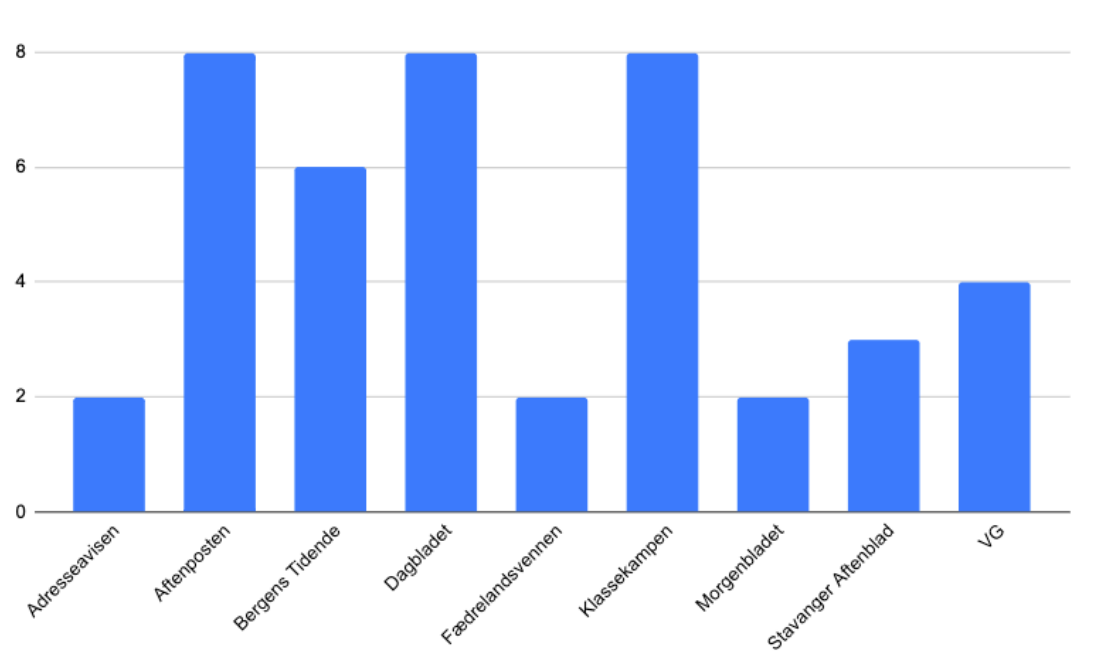
På grunn av både nevnte utfordringer og begrunnelser har jeg valgt å fokusere på meningsytrende tekster i norske papiraviser. Skulle jeg derimot valgt å fortsette å forske på dette temaet, kunne det vært meget interessant å undersøke hvordan Greta Thunberg blir fremstilt i nettaviser og sosiale medier.

3.1.4 Utvalg av aviser

Videre har jeg valgt å avgrense aviskildene til de de 9 mest leste avisene i Norge som er tilgjengelige i A-tekst, basert på opplagstall fra 2018 (Medienorge, 2019x). Dette fordi man kan si seg ganske sikker på at de mest leste avisene i Norge når ut til et stort omfang av mennesker og har dermed muligheten til å sette dagsorden. Jeg skulle i utgangspunktet se på de ti meste leste visene i Norge. Aftenposten Junior var her med som en av disse ti, men ettersom denne avisen ikke er tilgjengelig som kilde i A-tekst valgte jeg å undersøke de ni mest leste avisene. Med utgangspunkt i sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk, fant jeg ved nevnte avgrensning at «Greta Thunberg» i perioden fra 16.-30. september var blitt nevnt i 43 meningsytrende artikler. Disse utgjør materialet i masteroppgaven. Et større utvalg kunne ført til andre resultater, og for et større forskningsprosjekt ville det vært interessant å undersøke fremstillinger i alle papiravisene som var tilgjengelige i A-tekst i nevnte tidsperiode, både i norske og internasjonale aviser. Sigurd Allern har derimot gjort en

utvalgsundersøkelse som viser at det samtidig er relativt lite å vinne ved å øke utvalget over et visst nivå, med hensyn til kostnader som tid og innsats (Allern, 2001b, s 79). Jeg anser det derfor ikke som videre problematisk å basere oppgavens analyse på de ni mest leste papiravisene, samt de 43 avistekstene i denne oppgaven, av hensyn til masteravhandlingens begrensede omfang.

I følgende figur kan man se utvalget av de ni avisene, samtidig hvor mange artikler per avis som fremkommer fra materialet.

Figur 3.1.2: Antall artikler per avis i utvalget i perioden 16.-30. september. N=43

Figur (3.1.2) ovenfor viser antall artikler fra hver av de ni avisene i materialet. Som figuren illustrerer, står Aftenposten, Dagbladet og Klassekampen med 8 artikler hver totalt. Videre er det fra Bergens Tidende 6 artikler, VG 4 artikler, Stavanger Aftenblad 3 artikler, og deretter følger Adresseavisen, Fædrelandsvennen og Morgenbladet med 2 artikler hver.

3.2 Metodisk fremgangsmåte

Som tidligere nevnt er analysekapittelet i denne masteravhandlingen delt inn i en kvantitativ og en kvalitativ metode. Jeg legger i analysekapittelet først frem en

kvantitativ oversikt over datamaterialet (4.1). Deretter bruker jeg en kritisk diskursanalyse for å analysere diskursene rundt Greta Thunberg og viser hvordan disse kommer til uttrykk i (4.2). Til slutt oppsummerer jeg kapittelet (4.3).

3.2.1 Kvantitativ fremgangsmåte

For å kunne svare på problemstillingen var det hensiktsmessig å gjennomføre en kartlegging av de meningsbærende avisartiklenes fremstillinger av Greta Thunberg i et kvantitativt format. Denne kartleggingen har foregått i Excel, som igjen gav meg videre innsikt i hvilke deler av materialet som var vesentlig å analysere kvalitativt. Jeg går grundigere inn på min egen fremgangsmåte i Excel i delkapittel (3.2.2.1). I den kvantitative analysedelen gir jeg først en tallmessig oversikt over ulike aspekter ved de meningsbærende avisartiklene, som hvilke aviser de er hentet fra, hvilke undersjangre de representerer, hvor i teksten de benytter søkeordet Greta Thunberg samt en tallmessig oversikt over hvordan meningene kommer til uttrykk gjennom materialet, dvs om skribenten uttrykker meninger om folk som snakker om Greta Thunberg eller om skribenten uttrykker sine egne meninger om Greta Thunberg direkte i deres meningsbærende tekster. I tillegg kartla jeg for hver artikkel om skribenten var "støttende", "ikke-støttende" eller "nøytral" til Greta Thunberg. Dette for å få et bedre inntrykk av hvilket perspektiv de hadde. Det er også hensiktsmessig å vite i hvor mange artikler og hvor mange ganger søkeordet Greta Thunberg dukker opp i avisene. Jeg har også skilt antall artikler Greta Thunberg blir nevnt i, og antall treff. Antall treff refererer til hvor mange ganger søkeordet Greta Thunberg ble bruk i artiklene. Her menes søkeordet Greta Thunberg også som «Greta» og «Thunberg».

I teorikapittelet beskrev jeg de forskjellige undersjangrene som fremkommer av kommentar- og meningsjournalistikken (kap 2.3). Det var her en utfordring å finne riktig undersjangre, da det som beskrevet vil forekomme en rekke hybridsjangre til slike meningsbærende artikler (Allern, 2015, s. 15-16). I arbeidet med å dele inn artiklene etter undersjangrene, har jeg først og fremst valgt å støtte meg på Mathisen og Morlandstø (2016) bok *Kommentaren - en sjanger i endring*, hvor Stein Sneve (2016) tar for seg de ulike undersjangrene innenfor kommentar- og meningsjournalistikken som en gjesteskribent i siste kapittel av boken. Her brukte jeg et regneark i Excel, hvor jeg på

kolonnenivå sorterte artiklene etter dato, for så å liste opp tittelen på artikkelen, hvor artikkelen var plassert i avisen (lederplass, debatt & mening, kommentarspalte osv), hva avisen selv kalte sjangeren og til slutt hvilken undersjanger det egentlig var. Den egentlige undersjangeren etablerte jeg basert på sjangertrekk ved tekstene og avisenes egen merking av artiklene. Undersjangrene i materiale fremkommer dermed som følger:

- Leder
- Minileder
- Kommentar
- Kronikk
- Debatt- og leserinnlegg
- Kåseri
- Petit
- Annet

Jeg har valgt å ta med «annet» som en kategori i undersjangeren. Eksempler på dette er spalten «overhørt» i Klassekampen eller «sagt i uken» i Aftenposten.

3.2.2 Kvalitativ fremgangsmåte

I tilnærmingen til den kvalitative analysen av tekstmaterialet tar jeg utgangspunkt i kritisk diskursanalyse. I teorikapittelet beskrives diskurs som måter å representere et fenomen på. For at denne representasjonen skal kunne kvalifiseres som en diskurs må det finnes en grad av repetisjon og stabilitet over tid. Dette må igjen deles av en viss mengde mennesker (Skrede, 2017, s. 35). Ifølge Fairclough vil man i enhver tekst kunne finne mange representasjoner av aspekter ved verden, men man ville ikke kalt hver eneste en for en separat diskurs. Diskurser overgår konkrete representasjoner, men en diskurs kan likevel bringe frem flere spesifikke representasjoner (Fairclough, 2003, s. 124). Det vil si at i en tekst vil man kunne finne mange ulike representasjoner av verden. Noen av disse representasjonene vil kunne tilhøre samme diskurs ved de har en felles tematikk og et bestemt perspektiv på denne tematikken. I de meningsbærende avistekstene om Greta Thunberg finnes det mange ulike representasjoner rundt Greta Thunberg. Disse representasjonene - eller fremstillingene - vil havne i samme diskurs

når de uttrykker noe av det samme. Videre betyr det at fremstillingene kan være ulike i språklig form. Jeg gjør derfor ingen næranalyse hvor jeg analyserer tekstene på ord- og setningsnivå. Jeg tar utgangspunkt i at én artikkel kan romme flere diskurser. Av den grunn knytter jeg ikke hver enkelt avistekst til én diskurs, men heller om formuleringene i tekstene uttrykker et felles tematisk perspektiv.

Som tidligere forklart, er fremstillingene blitt delt inn i ulike diskurser basert på et felles tematisk perspektiv. En viktig del av den metodiske fremgangsmåten er også å forklare hvordan jeg kom fram til de ulike diskursene. Jeg leste først og fremst gjennom analysematerialet flere ganger. Deretter skrev jeg ned hva slags fellestrekk jeg observerte ved hver artikkel. Til slutt ble noen diskurser delt opp i flere og andre ble sammensatt til en. Dette skjedde ved å bruke et omfattende Excel-ark hvor jeg systematisk gikk til verks med flere kolonner og rader med artikkeldato, den avisen artikkelen kom fra, tittel, en kort identifisering av hovedtema, sjanger og hvor i artikkelteksten søkeordet "Greta Thunberg" var plassert. Videre i kolonnen forsøkte jeg å kartlegge hvilken relevans Greta Thunberg hadde for artikkelen i sin helhet, og deretter på hvordan navnet hennes var representert i visse diskurser. For hver gang jeg leste gjennom artikkelen, la jeg til flere kolonner med mine tanker om representasjoner, fremstillinger og diskurser som jeg mente fremkom fra artikkelen. Etter flere gjennomlesninger, brukte jeg fargekoder i Excel for å få en oversikt over hvilke fremstillinger som lignet på hverandre, og hvilke fremstillinger som forekom mest hyppig. Ut ifra dette fremkom det etterhvert et mønster i måten hun ble fremstilt på, som til slutt ble satt sammen til ulike diskurser som fikk hver sin fargekode. Deretter prøvde jeg ut forskjellige navn på diskursene som kunne si noe om hva fremstillingene representerte.

Jeg endte til slutt opp med 4 forskjellige diskurser:

- Den unge jenta mot «de handlingsudyktige politikerne»
- Den unge jenta mot «det gretne gubbelandskap»
- Den unge jenta som «den nye, store ledestjernen»
- Den unge jenta i «talen som overdøvet klimabudskapet»

I mitt excel-skjema ble det et tydelig fargekart over de meningsbærende avisartiklene og hvilke diskurser de inneholdt. Her viste det seg å dukke opp et mønster hvor noen diskurser gikk igjen i samme artikkel, mens andre ikke hadde noe med hverandre å gjøre i det hele tatt. Fairclough (2003, s. 124) mente at diskurser kan komplementere, konkurrere eller dominere hverandre. Ved bruk av mitt Excel-ark ble det videre mulig å observere diskursenes størrelse og hvordan de overlappet med hverandre. Videre i den kvalitative analysen vil jeg presentere dette mønsteret ved hjelp av et diagram (4.3).

3.3 Begrensninger og forskningskvalitet

I kvantitativ forskning er begrepene validitet og reliabilitet mye brukt, men de kan også være nyttige i kvalitativ forskning. Ettersom jeg bruker en kritisk diskursanalyse som hovedmetode for denne masteravhandlingen, er det ikke mulig å gjøre objektive beskrivelser av data. Begrunnelsen for dette er at det datamaterialet som studeres gjennom diskursanalyse ikke henter sin empiri fra naturgitte fenomener. Det er sosialt konstituert (Hitching og Veum, 2011, s. 19). På den måten kan det være en utfordring å vurdere kvaliteten på forskningen. Det betyr derimot ikke at diskursanalytikere ikke bør strebe etter å oppnå valide analyser. Ifølge Østbye et al (2013, s. 26), innebærer validitet gyldighet, og at data og analyse har relevans i forhold til problemstillingen. En kan også se på validitet som troverdighet og overførbarhet. Dette kan man oppnå ved å ha klare og tydelige beskrivelser av både tekst og kontekst i kvalitative analyser (Ryen, 2002, s. 180). De slutningene som trekkes må altså kunne begrunnes i selve teksten, slik at andre forskere vil kunne spore opp de konklusjonene som til slutt utgjør svaret på problemstillingen. Reliabilitet går ut på hvor pålitelig analysen er, og i hvor stor grad andre forskere kan komme frem til tilnærmet likt resultat. I kvalitativ forskning er det likevel ofte vanskelig å gjenskape analysen (Ryen, 2002). Det er i tillegg viktig å opplyse om at det kan foreligge noen målefeil i den kvantitative delen av analysen. Dette fordi flere av måleparametrene er induktivt utarbeidet av meg som forsker. Eksempelvis i delen om undersjanger, hvor en annen forsker kunne kommet frem til at det jeg tolker

som et "kåseri", i deres mening kunne vært en "kronikk". Denne mulige feilkilden vurderes likevel ikke å ha vesentlig innvirkning på analyseresultatene.

Jeg har i denne masteravhandlingen skilt mellom beskrivelse og fortolkning av analyse materialet. Dette skjer gjennom en kritisk diskursanalyse på den ene siden, og drøfting på den andre siden. Et slikt skille kan ifølge Hitching og Veum (2011, s. 20) være et problem ettersom kritikerne vil kunne mene at det ikke er mulig å gi en nøytral beskrivelse, fordi beskrivelsen også bærer med seg fortolkende elementer. En sentral problemstilling for diskursanalytikere er nettopp i hvilken grad det er mulig å gjennomføre analyser av kommunikasjon som er fri for påvirkning fra forskerens egne verdier (Hitching og Veum, 2011, s. 20). Dette henger sammen med spørsmålet om generaliserbarhet, som handler om hvorvidt man lar resultatene fra materialet telle for en større gruppe tekster (Østbye et al., 2013, s. 28). I denne oppgaven vil det derimot ikke være noen hensikt i å generalisere på grunn av subjektivitet i tolkningen. Derfor er det også desto viktigere at forskeren forklarer hvordan hun har kommet frem til de fortolkningene som blir presentert som funn (Hitching & Veum, 2011, s. 20). Følgende fremgangsmåte omfatter at forskeren til enhver tid må være presis i beskrivelser og tolkninger (Østbye et al., 2013). Etersom kvaliteten til kvalitativ forskning er vanskelig å måle, vil viktigheten av å til enhver tid vise transparens i sin prosess og tilnærming, være nødvendig. Til slutt vil jeg peke på mine egne begrensninger som forsker. Mitt eget engasjement i klimasaken og min frustrasjon over hvordan noen mennesker behandler andres engasjement, kan muligens ha en tendens til å skinne gjennom i arbeidet med denne masteravhandlingen. Dersom undersøkelsen ble gjort av noen andre, ville ikke nødvendigvis den samme tolkning eller konklusjon blitt trukket.

4.0 ANALYSE

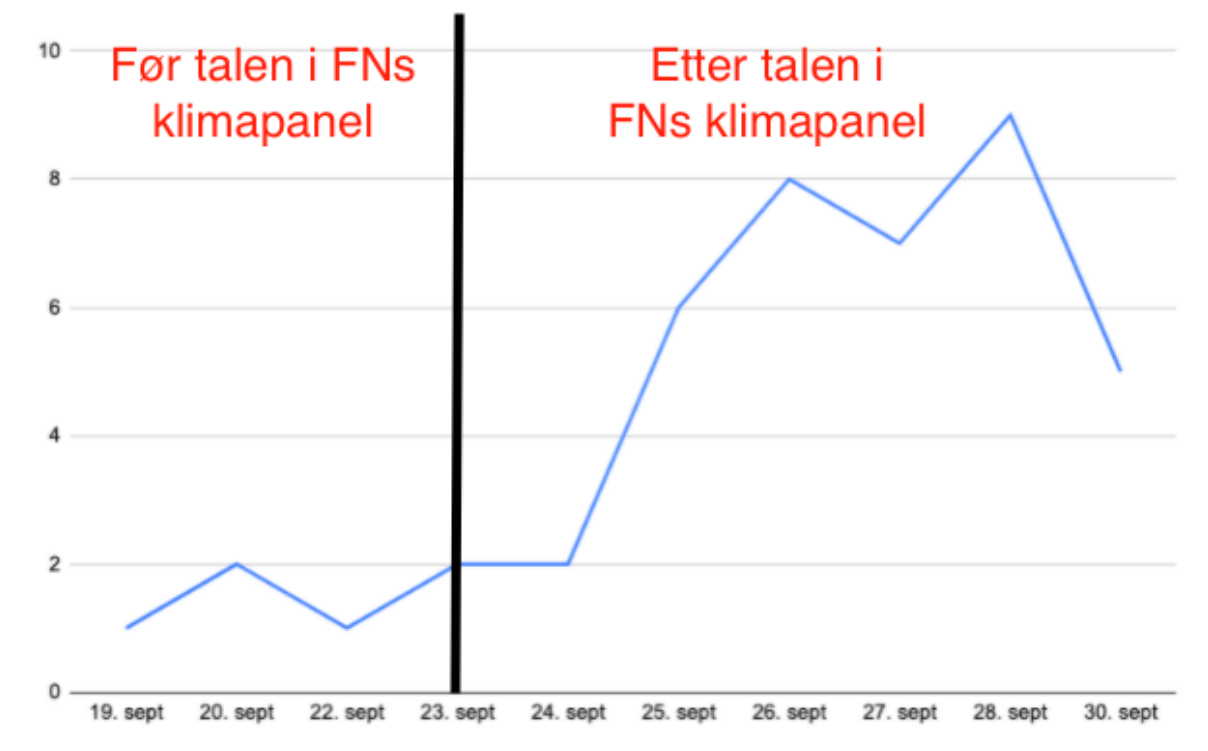
Som tidligere nevnt er dette analysekapittelet delt inn i en kvantitativ og en kvalitativ metode. For å undersøke diskursene om Thunberg legger jeg frem en kvantitativ analyse av dekningen av henne i avisene (4.1). I den kvalitative analysen diskuterer disse avisartiklenes fremstillinger med utgangspunkt i ulike diskurser (4.2), før jeg ser på sammenhengene mellom diskursene i (4.3). Til slutt oppsummerer jeg kapittelet (4.4).

4.1 Kvantitativ analyse

I den kvantitative analysen gir jeg først en tallmessig oversikt over ulike aspekter ved de meningsbærende avisartiklene, som antallet artikler publisert i nevnte periode (4.1.1), hvilke undersjangre de representerer (4.1.2), hvor i teksten søkeordet Greta Thunberg dukker opp (4.1.3) samt en tallmessig oversikt over hvordan meningene kommer til uttrykk gjennom materialet, dvs. om omtalene av Greta Thunberg er direkte eller indirekte (4.1.4). Til slutt viser jeg en oversikt om skribentene av artiklene er “støttende”, “ikke støttende” eller “nøytral” til Greta Thunberg (4.1.5).

4.1.1 Antall artikler publisert i den avgrensede perioden

Det er interessant å danne seg et bilde av når de meningsytrende avisartiklene ble publisert. Figur (4.1.1) nedenfor viser publiseringstid for artiklene dagene før og dagene etter talen i FNs klimapanel, delt inn i en periode på 11 dager, med FN-talen i midten (23/9-19). Her er det viktig å få frem at søkeperioden i utgangspunktet var 16.-30 september, men at det ikke var noen artikler før 19. september.

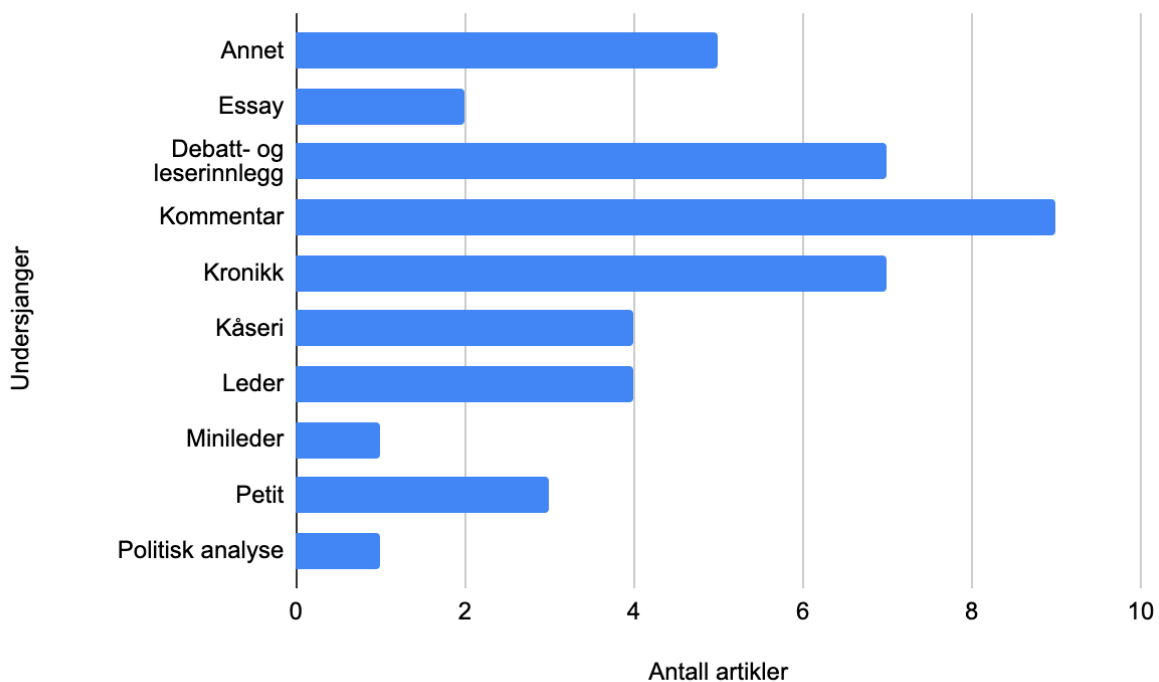

Figur 4.1.2: Antall artikler publisert i perioden 19.-30. sept. N=43.

Som vi ser er det et mindre antall artikler i perioden før Greta Thunbergs tale i FN. Etter talen kan vi observere en økning i bruken av søkeordet, hvor det når en topp fem dager etter talen 28. september. I perioden 23.-28. september fremkommer det hele 34 artikler, mens det mellom 16.-22. september kun blir publisert 4 artikler. Perioden rundes deretter av med 5 artikler siste dagen i september. En ser derfor at talen i FN har hatt stor innvirkning på dagsordenen i norske meningsbærende avisartikler i perioden etter 23. september.

4.1.2 Sjangrene i utvalget

Materialet i masteravhandlingen omtales, som nevnt, innenfor Mathisen og Morlandstøs (2016) sjanger kommentar-og meningsjournalistikk. Dette er tekster som er meningsbærende og kommer fra nyhetsredaktører, journalister, eksperter og «vanlige» folk (se kap 2.1).

Figur 4.1.3: Artikkene fordelt etter undersjangre i kommentar- og meningsjournalistikken. N=43.

Vi ser at hoveddelen av artiklene er kommentarer (9 artikler), noe som utgjør 21 prosent av materialet. Deretter kommer kronikker og debatt-og leserinnleggene som består av 7 artikler hver, hvor begge undersjangrene utgjør 16 prosent av materialet. Det finnes derimot bare én politisk analyse og én minileder i utvalget, og i tillegg fem saker som faller utenom disse hovedkategoriene i “annet”-seksjonen. Dette er eksempelvis spalter som “overhørt” i Klassekampen, “sagt i uken” i Aftenposten og andre sitater som allerede er skrevet i andre aviser eller i sosiale medier, men som avisene finner det nevneverdig å sitere. Eksempelvis hadde Bergens Tidende en gjengivelse av andres kommentarer på lederplass kalt “ukens takling”.

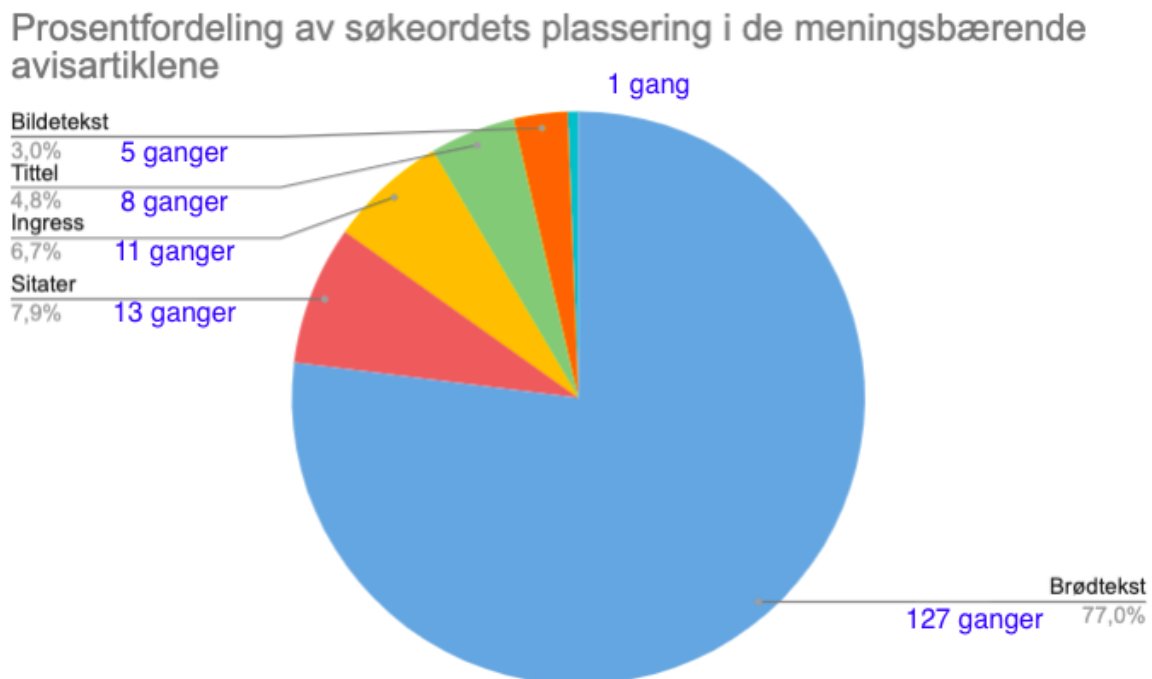
Fordelingen innenfor undersjangrene viser at Greta Thunberg er mest omtalt i kommentarer, debatt-og leserinnlegg og kronikker. Andelen av kommentarer indikerer også at Greta Thunberg er et tema som opptar journalistene i avisene, hvorav andelen kronikker og debatt-og leserinnlegg også tilsier at henholdsvis eksperter utenfra og «vanlige» lesere er opptatt av emnet. Dette kan ses i lys av hvordan Mathisen og Morlandstø (2016, s. 63) skrev om hvordan makten som følger med kommentariatet

først og fremst handler om å sette dagsorden og legge premissene for en debatt (se delkapittel 2.2.1).

4.1.3 Bruken av Greta Thunbergs navn i artiklene

Søkeordet «Greta Thunberg», som også inkluderer både «Greta» og «Thunberg», er totalt benyttet 165 ganger i de 43 meningsbærende avistekstene. Hvis vi ser nærmere på hvor i artiklene søkeordet er, ser vi en klar overvekt av bruk i brødtekst. Her er hun nevnt 127 ganger i materialet, noe som utgjør 77 prosent. Videre er hun nevnt 13 ganger i *sitater*, 11 ganger i *ingresser*, 8 ganger i *titler*, 5 ganger i *bildetekst* og 1 gang i en *undertittel*.

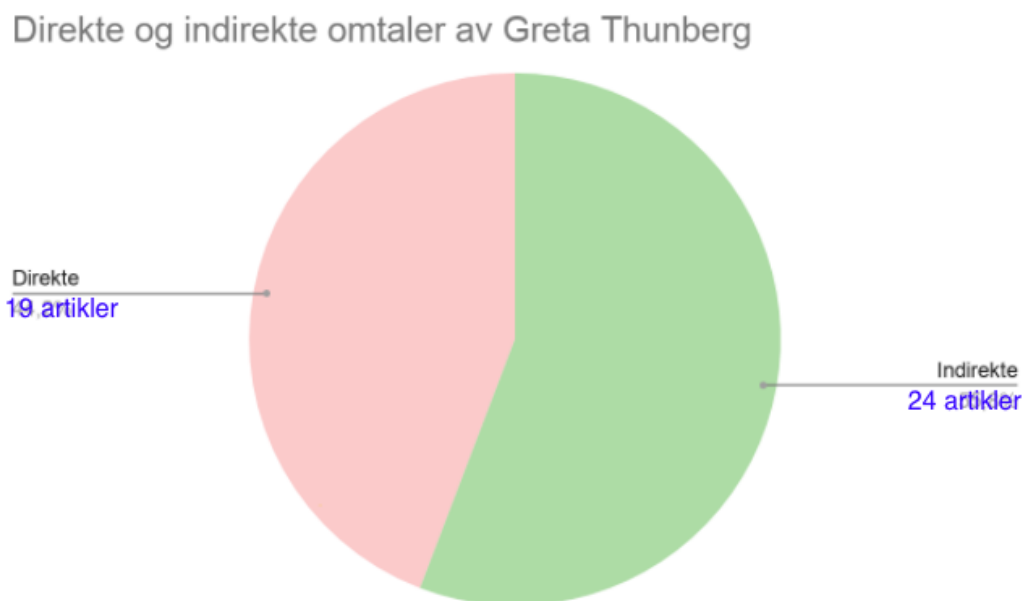
Den store overvekten av bruk i brødtekst kan tilsi at navnet til Greta Thunberg blir nevnt flere ganger i løpet av en lengre tekst. At søkeordet i mindre grad er blitt brukt i titler og ingress kan indikere at tekstene ikke har Greta Thunberg som *hovedtema*. Dette vil jeg gå videre inn på i delkapittel 4.1.4 og i analysen av diskursene, hvor en vil se fremstillinger av hvordan de meningsytrende skribentene også skriver om *de som snakker om Greta Thunberg*.

FIGUR 4.1.5: Søkeordets plassering i de meningsbærende avisartiklene. N=165

4.1.4 Direkte og indirekte omtaler av Greta Thunberg

I arbeidet med analyse materialet, fant jeg at flere av de meningsytrende skribentene skrev om hvordan andre mennesker snakket om Greta Thunberg, deres meninger om henne og hvilke karakteristikk som var vanlig for disse menneskene. Dette har jeg gitt benevnelsen «indirekte omtaler av Greta Thunberg». I materialet er det således 56 prosent som har indirekte omtaler av Greta Thunberg. Dette tilsvarer 24 artikler. Videre er det 44 prosent som snakker direkte om Greta Thunberg, noe som tilsvarer 19 artikler i materialet. Indirekte omtaler av Greta Thunberg vil jeg vende tilbake til i (4.2).

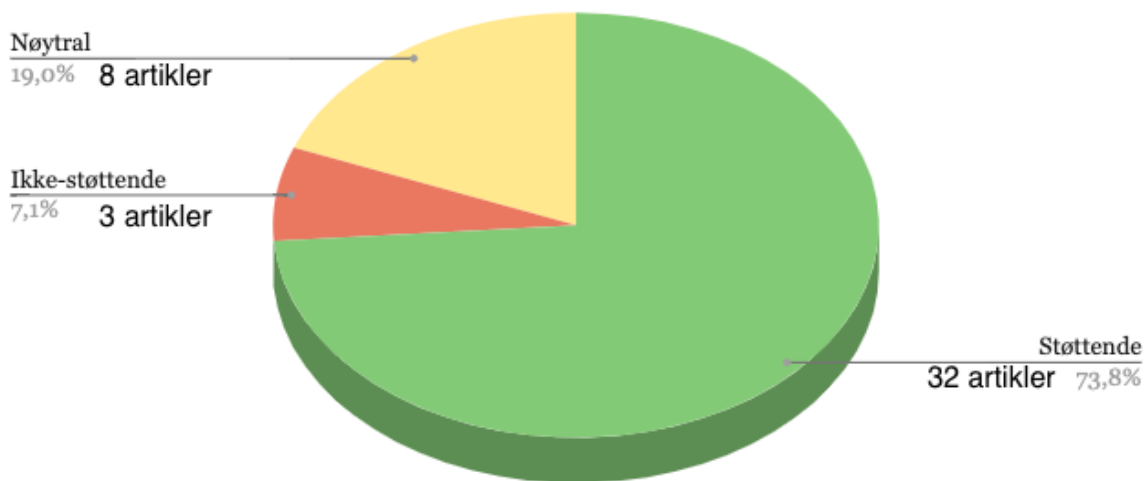

Figur 4.1.4: Antall artikler med henholdsvis direkte eller indirekte omtaler av Greta Thunberg. N=43

4.1.5 Støttende, ikke-støttende eller nøytrale fremstillinger

I likhet med forrige delkapittel, fant jeg et mønster i måten skribentene fremstilte Greta Thunberg. Ut ifra materialet finner vi at flertallet av de meningsytrende skribentene er positive og støttende til Greta Thunberg og hennes klimabudskap. Disse skribentene vil også ofte være de som forsvaret Thunberg mot de som skriver og snakker om henne i et negativt ordelag (se kap 4.1).

Støttende, ikke-støttende eller nøytral til Greta Thunberg

Figur 4.1.5: Antall artikler i utvalget som har en støttende, ikke-støttende eller nøytral holdning til Greta Thunberg. N=43.

De støttende 74 prosentene tilsvarer 32 artikler i utvalget. Videre finner vi 3 artikler i utvalget (7%) som innehar en negativ holdning til Greta Thunberg, hvor samtlige av disse artiklene snakker direkte om henne og klimabudskapet. Til slutt ser vi at det finnes 8 artikler i utvalget (19%) som er nøytrale. I disse artiklene blir det verken snakket negativt eller positivt om Thunberg. Dette er i hovedsak artiklene som kommer fra "annet"-seksjonen i undersjangrene, og artikler som mest snakker om andre folk - hvor Thunberg blir nevnt i relasjon til klima eller den polariserte debatten om henne som person.

4.1.6 Oppsummering av den kvantitative analysen

Den kvantitative analysen viser at det finnes variasjoner i datamaterialet når det kommer til omfang, undersjanger og bruken av søkeordet Greta Thunberg. Noen av sakene er korte sitater, mens andre er lengre kommentarer eller debatt- og leserinnlegg. Noen saker representerer en mening om et tema, eksempelvis klima eller andre samfunnsmessige perspektiver, mens andre handler om meningene rundt Greta Thunberg som person.

For det første har vi sett at størstedelen av undersjangrene fra kommentar- og meningsjournalistikken i dette materialet blir å se i kommentarer, debatt- og leserinnlegg og kronikker, i motsetning til petiter, ledere- og miniledere, essays, kåserier og politiske analyser, noe som tilsier at både journalister, eksperter og «vanlige» lesere er opptatt av emnet. Dette styrker igjen indikasjonen på at makten til kommentariatet handler om å sette dagsorden og legge premissene for en debatt.

For det andre har vi sett at søkeordet Greta Thunberg benyttes totalt 165 ganger i datamaterialet, og at den store overvekten av artiklene bruker søkeordet i selve brødteksten. Likevel er det 38 treff på søkeordet i paratekster som tittel, bildetekster, mellomtitler, ingresser og uthevede sitater, noe som kan indikere at navnet er brukt for å fange oppmerksomhet og gi leserne en forståelse av hva saken handler om før de tar fatt på brødteksten.

Til slutt har vi sett at over halvparten av de meningsytrende skribentene har en indirekte omtale av Greta Thunberg. Dette kan sees i lys av hvordan et stort flertall av skribentene også er positive og støttende til Greta Thunberg og hennes klimabudskap, hvor de går henne i forsvar for andres verbale og skriftlige angrep mot henne. ´

4.2 Kvalitativ analyse

Som redegjort i metodekapittelet (del 3.2.2.1) har jeg identifisert fire diskurser om Greta Thunberg og klima i materialet. Dette er diskursen om *den unge jenta mot det gretne*

gubbelandskap, den unge jenta mot *de handlingsudyktige politikerne*, *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet* og *den unge jenta som den nye, store ledestjerne*. Den førstnevnte diskursen er den største og mest fremtredende, og bæres av totalt 28 artikler i materialet (4.2.1). Deretter finner vi 17 artikler om *den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne* og *den unge jenta som den nye, store ledestjerne* (4.2.2 og 4.2.3) og diskursen om *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet*, som bæres av 15 artikler (4.2.4). Til slutt skisserer jeg forholdet mellom de fire diskursene om Greta Thunberg og klima og hvorvidt de komplementerer, konkurrerer eller dominerer hverandre (4.3). I det følgende vil jeg gå nærmere inn på hver enkelt av de fire diskursene og peke på eksempler fra materialet som viser hvordan de kommer til uttrykk i de meningsytrende avistekstene.

4.2.1 Diskursen om den unge jenta mot *det gretne gubbelandskap*

«She seems like a very happy young girl looking forward to a bright and wonderful future. So nice to see!»» (Donald Trump på Twitter, 23. September 2019).

Diskursen om den unge jenta mot «det gretne gubbelandskap» er den diskursen som er mest fremtredende i datamaterialet. I denne diskursen blir Greta Thunberg satt opp mot «eldre, hvite menn» som er ute etter å hetse og undergrave, samt nekte for klimabudskapet.

Vi ser ikke så mye hets mot Greta Thunberg selv i de meningsbærende tekstene. Her er det større forekomster av redaktører, journalister og vanlige mennesker som skriver inn og støtter Greta Thunberg og forsvarer henne mot «de gretne, gamle gubbene», hvor det er «gubbenes» fremstillinger om Greta Thunberg som er fremtredende. Her snakkes det om hvordan *de* fremstiller henne, blant annet ved at hun er for ung, at det er synd på henne og at hun er psykisk syk. En stor andel av de meningsytrende tekstene uttrykker en oppgitthet over måten andre mennesker behandler Thunberg på, og hvordan debatten har utviklet seg i sosiale medier.

I et kåseri av Øyvind Søtvik Rekstad, i Klassekampen (24.09.19) får vi vår første introduksjon til fremstillingen av det «gretne gubbelandskap», hvor Rekstad nevner Thunberg med hensyn til en sak om redaktør og eier av tidsskriftene Kapital og

Finansavisen, Trygve Hegnar. I denne artikkelen uttrykker Rekstad hvordan Hegnar «på flaueste vis går til angrep på Greta Thunberg og streikende skoleelever» (Klassekampen, 24.09.19). Rekstad skriver videre at det i «et slikt grettent gubbelandskap bør være barnemat for MDG å vinne fram med gode argumenter» (Klassekampen, 24.09.19) og at de grønne i tillegg må erkjenne «at de gryntende gubbene sannsynligvis har grønne investeringer i sine porteføljer» (Klassekampen, 24.09.19). Her kan en allerede se fremstillingen av «det gretne gubbelandskap» i et negativt ordelag, og i sammenheng med at disse «gubbene» har «grønne investeringer i sine porteføljer» en antagelse om at de også bærer på rikdom og at de har andre agendaer enn å støtte klimatiltakene. En annen fremstilling av gretne, gamle gubber finner vi i et leserinnlegg i Aftenposten (26.09.19). Her finner vi en undertittel som lyder «gretten, gammel gubbe», hvor det i brødteksten utdypes med at «Anders Giæver fremstår som en gretten, gammel gubbe» (Aftenposten, 26.09.19) da han i sitt Facebook-innlegg ytret at han «virkelig håper at 16 år gamle Greta Thunberg bare blir litt revet med av sine egne, store ord» (Aftenposten, 26.09.19).

Diskursen om den unge jenta og det gretne gubbelandskapet ser ut til å gå igjen i flere av de meningsytrende tekstene. I dette landskapet trumfer noen gubber over de andre. Et eksempel på en som raver høyt der oppe er Donald Trump, hvor fremstillingen av «det gretne gubbelandskapet» blir videreført i kampen mellom Greta Thunberg og Donald Trump. I en kommentar i Fædrelandsvennen kan man allerede i tittelen «I klimasaken er det mye viktigere å høre på sinte, unge jenter enn sinte, gamle menn» (Fædrelandsvennen, 26.09.19) bemerke den tydelige negative ladningen når hun skriver om «rike, hvite menns ignoranse og arroganse» (Fædrelandsvennen, 26.09.19). Her kan en oppfatte frustrerte meninger rundt hvordan «gretne gamle gubber snakker om Greta Thunberg etter talen i FN, hvor hun blant annet fikk svar fra Donald Trump på Twitter:

«Hun virker som en veldig lykkelig ung jente som ser frem til en lys og vidunderlig fremtid. Så fint å se»» (Donald Trump på Twitter; gjengitt i Fædrelandsvennen, 26.09.19).

Dagbladets leder skriver også om kontrasten mellom Donald Trump og Greta Thunberg under FN-uka: «På den ene siden så vi en klimafornektende Trump, som har trukket USA

fra klimaforpliktelsene i Paris-avtalen, og ikke vil samarbeide om klima. På den andre siden så vi den 16-årige Greta Thunberg med sin dramatiske appell til de «voksne» om å handle nå, satte holdningene til sånne som Trump i perspektiv. Hvem er det som opptrer som voksen, og hvem er det som oppfører seg som et barn?» (Dagbladet, 26.09.19). Slike kontraster brukes ofte av media for å understreke konflikter og bidra til at leseren får et narrativ eller fortelling lagt fremfor seg (Tørdal, 2018). Videre nevner *Dagbladet* hvordan «debatten ser ut til å føye seg inn i et kjent mønster: ung kvinne, mot eldre hvite menn» (Dagbladet, 26.09.19).

Dette mønsteret kan vi også observere i kommentaren med tittelen «En dramatisk tvetydig uke», hvor kommentator i Aftenposten Frank Rossavik setter Greta Thunberg høyest oppe på dagsorden som ukens navn, hvor «ukens to andre navn er Donald Trump, som i grunnen minner en del om Thunberg, samt Boris Johnson, som i det minste kan være beleven» (Aftenposten, 28.09.19). Rossavik skriver videre at «der Thunberg opplevde tilsynelatende seier, opplevde de to herrene tilsynelatende nederlag. Spektakulære var nederlagene også» (Aftenposten, 28.09.19). Her ser vi hvordan Thunberg og Trump på den ene siden blir satt opp mot hverandre både som kontraster av hverandre, men også som sammenligninger av hverandre. Også i en kommentar i *Dagbladet*, som handler mer om Trump enn om Thunberg, blir disse to menneskene satt opp mot hverandre: «Analysene av Trumps psyke overgår selv de mange av Greta Thunberg i disse dager, og de siste åra har gitt all grunn til bekymring» (Dagbladet 26.09.19). Sammenligningen her sier mye om at det faktisk er gjort en god del analyser omkring psyken til Greta Thunberg. Disse fremstillingene antyder at det finnes en kamp mellom «den unge kvinnen» mot «eldre hvite menn», eller ung jente mot «det gretne gubbelandskap» - hvor den unge jenta vinner folkets gunst. Politisk redaktør i Aftenposten, Trine Eilertsen, understøtter dette perspektivet på det gretne gubbelandskap:

«Det har vist seg så å si umulig å kombinere en uro for klimaet med en uro for mennesket Greta Thunberg. De som prøver seg på det siste, blir raskt kategorisert som gubbe, klimaskeptiker eller en som bruker hersketeknikker. De blir plassert i bås med verdens mest kjente gubbe, Donald Trump, og alle de andre gubbene og

kjerringene som mener ungdommens klimaengasjement er det største problemet vi har» (Klassekampen, 28.09.19)

En annen interessant side ved denne diskursen er journalisters, eksperters og vanlige folks fremstillinger som omhandler hvordan de *gretne gubbene* rakker ned på unge kvinner. I disse fremstillingene blir Greta Thunberg snakket om og satt i bås for å være «for ung», hvor det blir brukt teknikker for å undergrave Thunberg. Dette kommer eksempelvis til uttrykk i det tidligere nevnte debatt- og leserinnlegget med tittelen «Det Anders Giæver sier om Greta Thunberg, er hersketeknikker av verste sort», hvor skribenten skriver om hvordan Anders Giæver «snakket om hvor bekymret han er for Greta Thunberg, hennes oppdragelse og helsetilstand» (Aftenposten, 26.09.19). Her skrives det videre om hvordan Anders Giæver uttrykker at Thunberg «trenger beskyttelse», «ikke vet hva hun snakker om», at «hun er pålagt en altfor stor oppgave og at det er grusomt at voksne folk står rundt og klapper og kjører henne frem» (Aftenposten, 26.09.19). Videre skriver satiriker og forfatter, Dagfinn Nordbø, i en kronikk i *VG* hvordan Thunberg blir fremstilt av andre folk som:

«et redskap som blir utnyttet, at hun lider av en sykdom, at hun må beskyttes mot seg selv, at hun har mistet kontrollen og så videre. Alt dette er business as usual, det har blitt sagt mange ganger før, av folk med de forskjelligste agendaer, fra de mest velmenende til de mørke og creepy» (VG, 27.09.19).

Hersketeknikker fra Donald Trump blir også nevnt i en kommentar i *Bergens Tidende*, i sammenheng med den polariserende debatten rundt Greta Thunberg og klima. Her blir twitter-meldingen Donald Trump skjøt mot Thunberg nevnt, hvor kommentator Jens Kihl også uttrykker med støttende holdning: «Den slags hersketeknikker, om dei kjem frå Stortinget, Akersgata eller Det kvite hus, kan fungere for å stilne motdebattanter, særlig yngre kvinner. Hersketeknikkar fungerer derimot ikkje mot klimaendringar. Der fungerer berre handling» (Bergens Tidende, 26.09.19).

Denne diskursen blir også særlig tydelig i kommentaren «Selvfølgelig er hun sint» i *Dagbladet*. Her skriver journalist Geir Ramnefjell om hvordan debatten om Greta Thunberg har «tatt helt av i sosiale medier» (Dagbladet, 25.09.19), at debatten er

polarisert og hvordan folk etter hennes tale i FN uttrykker «ekstremt sterke meninger om henne» (Dagbladet, 25.09.19). Allerede i ingressen får vi kjenne på støtten fra skribenten: «Greta Thunberg skaper ubehag. Det er fordi hun målbærer den nye, ubehagelige sannheten» (Dagbladet, 25.09.19). Temperaturen stiger når han videre i brødteksten uttrykker misnøye mot de som snakker om Greta Thunberg: «Voksne folk som ikke skjønner alvoret forskningen forteller om klimatrusselen, tillater seg latterliggjøring og psykologisering av en 16-åring som har forstått mer enn dem. Det er nesten ikke til å holde ut». (Dagbladet, 25.09.19). Fremstillingen om at det er en kamp mellom «den unge jenta» mot «det gretne gubbelandskap» kommer her til uttrykk i hvordan Thunberg, «som har forstått mer enn *dem*» vinner støtten fra kommentator når han sammenligner henne med «voksne folk som ikke skjønner alvoret forskningen forteller om klimatrusselen» (Dagbladet, 25.09.19). Disse «voksne» kommer også til uttrykk i mer lokale trakter, hvor Blågestad skriver om hvordan «den snart avtroppende politikeren Oddfinn Pedersen fra Demokratene i Kristiansand har lagt ut en post på Facebook hvor han nærmest ««hitler» Thunberg, bevegelsen og engasjementet hun representerer»» (Fædrelandsvennen, 26.09.19). Her er det interessant hvordan Pedersen har brukt en sammenligning mellom Hitler og Thunberg, hvor «hitler» er blitt brukt som et verb for å understreke hans mening rundt hvordan «miljøbevegelsen kjører frem barn i kampen på samme måte som propagandamaskineriet til Hitler». (Fædrelandsvennen, 26.09.19).

Et annet interessant moment ved denne diskursen er at skribentene her ser ut til å snakke om de som snakker om Greta Thunberg. Dette kommer blant annet til uttrykk i fremstillingene om det *klimabenektende gretne gamle gubbelandskapet*. Fremstillingen av de «gretne gubbene» som klimabenektende finner vi blant annet i essayet «Oslo Frp og eventyret». Her skriver forfatteren Nils-Øyvind Haagensen hvordan Frp-politikeren Carl I. Hagen tok til å hetse Greta Thunberg på sin egen Facebook-side, hvor før han åpner for diktet, stiller leserne følgende spørsmål: «Er du enig med Carl I Hagen? Han skriver på sin FB-side:

««Den 16-årige jentungen Greta Thunberg blir lyttet til som en fremragende klimaforsker! Helt utrolig, og burde få enhver oppegående voksen person til å tenke seg om. Samtidig er det stadig flere forskere og professorer som påpeker at

det ikke er noen klimakrise. Kun som i «Keiserens nye klær» hvor alle jublet over de fine klær hans, der han gikk naken gjennom den jublende befolkningen!» (Oslo, FrP, på Facebook, 23. September, 2019; gjengitt i Klassekampen, 25.09.19).

En kan tydelig se støtten til Greta Thunberg der Haagensen tyr til ironi og sarkasme når han poetisk, og med store mellomrom som skaper rom for tanke, skriver at Carl I. Hagen og Oslo Frp «tror visst eventyret handler om at keiseren er naken», «og at ingen ser de», «men sånn er det ikke», «det handler om at», «alle ser det», «de bare tør ikke», «si det», «de tør ikke si», «makta imot» (Klassekampen, 25.09.19), før han helt til slutt ender diktet med hans eget standpunkt: «Og ja», «kloden brenner opp» (Klassekampen, 25.09.19)

Her bruker Haagensen ironi for å gjøre leseren klar over hvor tankeløst han mener Carl I. Hagens utsagn er mot Greta Thunberg, samt Hagens antydninger om at det ikke er noen klimakrise. Fædrelandsvennen bruker også lignende fremstilling i sin kommentar, hvor Karen Kristine Blågestad som nevnt skriver om «verdens største gubbe Donald Trump», og legger til at vi «dessverre har den sorten her hjemme også. Carl I. Hagen er på samme hakket og kaller klimaengasjementet for hysteri og diskvalifiserer Greta Thunbergs kamp om «keiserens nye klær»». (Fædrelandsvennen, 26.09.19). En ironisk tilnærming har også *På Teppet*-skribentene i *Klassekampen* om Hagens utsagn mot Thunberg på Facebook: «det er også betryggende at Hagen omsider omtaler klimaforskere i så varme ordelag» (Klassekampen, 24.09.19), og hvor Arild Rønsen i et sarkastisk kåseri i samme avis noen dager senere skriver om at han er glad han ikke er i Carl I. Hagens sko om dagen, hvor han ikke kan «slå opp ei avis eller se et politisk program på TV uten å bli peptra med hva han kaller «klimahysteri». Det må være tungt» (Klassekampen, 27.09.19). Vi kan her se en tydelig indirekte omtale av Greta Thunberg, en «snakke om de som snakker om»-tendens, hvor skribentene av de meningsytrende tekstene går sterkt i Greta Thunberg og klimabudskapets forsvar mot de hetsende, «gretne, gamle gubbene», og hvor Donald Trump er verdens største- og Carl I. Hagen tilsynelatende Norges største gubbe.

Et interessant funn ved dette materialet er imidlertid at «keiserens nye klær» også blir nevnt i et kronikkinnlegg i *Aftenposten* (20.09.19), tre dager før Carl I. Hagens

Facebookinnlegg. Dette er forøvrig også en av få artikler i denne diskursen som ikke er støttende til Greta Thunberg og hennes klimabudskap. Her nevner kronikkforfatteren, nobelprisvinner i fysikk (1973) Ivar Giæver, et tidligere innlegg han hadde i Aftenposten om global oppvarming, og brukte H.C Andersens eventyr «keiserens nye klær» da han skrev om temperaturstigningen: «I eventyret vet ikke keiseren at han er naken, og i mitt kjønn er temperaturen ganske konstant» (Aftenposten, 20.09.19). Videre sammenligner han dagens debatt om klimaendringer med et annet eventyr: ««I år passer eventyr «Chicken Little: The sky is falling» bra til en sammenligning. Kyllingen får en nøtt i hodet og tror himmelen faller ned, og den løper rundt og skriker: «the sky is falling, the sky is falling!» Han nevner videre Greta Thunberg, hvor han sarkastisk forklarer denne metaforen med at «[...] nå skal du høre på streikende skolebarn som klager på politikere fordi barna blir redde av det avisene skriver[...]». Ivar Giævers kronikk er også et eksempel på en som har en direkte omtale av Greta Thunberg – og ikke en som «snakker om de som snakker om».

Et annet eksempel på en direkte omtale av Thunberg i materialet, er et debatt- og leserinnlegg fra *Fædrelandsvennen* (30.09.19). Allerede i tittelen kan man oppfatte en undertone av undergraving: «Go Greta eller Save Greta?». Leserinnlegget er et motsvar til Karen Kristine Blågestads nevnte kommentar i *Fædrelandsvennen* fire dager tidligere (26.09.19), hvor han mener at Blågestad har blitt «klimablind, og at hun åpenbart ikke skjønner forskjellen på klima og miljø/forurensning» (Fædrelandsvennen, 30.09.19), at «klimaavlat med symbolsk verdi er på moten i vesten nå om dagen» (Fædrelandsvennen, 30.09.19) og at «Thunberg er bare et trist offer og en frontsoldat i en massebevegelse som i verste fall kan bli en større trussel mot kloden enn et to grader varmere klima.» (Fædrelandsvennen, 30.09.19). Videre stiller han seg spørsmålet: «Hva oppnår klimaalarmistene med at mange ungdommer i Vesten får angst og depresjoner og mister all tro på fremtiden pga. apokalyptiske spådommer helt uten rot i virkeligheten?» (Fædrelandsvennen, 30.09.19). Vi ser altså at ikke alle i denne diskursen er støttende til Greta Thunberg og hennes klimabudskap, og at også kritiske motstemmer inngår i denne diskursen.

Som nevnt bærer Donald Trump den største kronen i det gretne gubbelandskapet. Dette kommer også til uttrykk gjennom fremstillingen av de gretne gubbenes klimabenekting,

hvor han i en kommentar i *Dagbladet* blir sammenlignet med en annen høytstående politiker. Her står det: «Putin er ikke noen klima-fornekter, slik Donald Trump er» (*Dagbladet*, 23.09.19). *Klassekampen* mener det av denne grunn er «lett å miste motet» (*Klassekampen*, 28.09.19), ettersom «verdens i utgangspunktet mektigste mann, presidenten i verdens største utslippspunkt USA; tror ikke på vitenskap og har trukket landet sitt ut av internasjonalt samarbeid om klima» (*Klassekampen*, 28.09.19). Her blir det konstatert, nærmest som et faktum, at Donald Trump benekter for menneskeskapte klimaendringer.

«Og Greta Thunberg sjølv? Ho har skifta omtalen av seg sjølv på Twitter. No er ho "a very happy young girl looking forward to a bright and wonderful future».
(*Bergens Tidende*, 26.09.19).

Oppsummering av diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap

I diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap, fremstilles Greta Thunberg som en motpart til de «gretne gubbene». Som teksteksemplene har vist kan vi se en stor del støtte til Greta Thunberg fra redaktører, journalister, eksperter og vanlige folk som skriver inn til avisen. Dette kommer også til uttrykk i den kvantitative analysen (del 4.1.5) hvor 74 prosent av de meningsytrende tekstene var støttende til Greta Thunberg, og 7 prosent var ikke-støttende. I denne diskursen kan vi også se hvordan de meningsytrende skribentene snakker om *de gretne gubbene* som snakker om Greta Thunberg. Her går de i forsvar av Thunberg, og til angrep på alle de som angriper henne og hennes budskap. Det er kun to artikler i materialet i denne diskursen som er ikke-støttende til Greta Thunberg, noe som gjenspeiler seg i den kvantitative delen (4.1.5) som 7 prosent og som samtidig snakker direkte om henne; Ivar Giævers kronikkinnlegg i *Aftenposten* (20.09.19) og et debatt- og leserinnlegg i *Fædrelandsvennen* (30.09.19). Det interessante med disse to innleggene var at i tillegg til at de var ikke-støttende til Thunberg og snakket direkte om henne, var begge deres hovedbudskap en benektelse for menneskeskapte klimaendringer. Dette blir også videre illustrert i flere av de nevnte eksemplene om hvordan de *gretne gubbene* ses på klimabenektende, og derfor er negative til Greta Thunberg og hennes klimabudskap.

4.2.2 Den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne

Og Greta Thunberg har jo helt rett. Hvis ikke flere av verdens ledere orker å argumentere for upopulære tiltak og prøver å få velgerne med på gjennomgripende omprioriteringer, går ikke dette bra. Da arver barna våre et mareritt av en oppryddingsjobb" (Aftenposten, 28.09.19)

En annen fremtredende diskurs i materialet er diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne. Innen denne diskursen fremstilles Greta Thunberg som den handlingsdyktige, artikulerte og «voksne», mens politikerne fremstilles som handlingsudyktige, umodne og at de ikke «gjør nok» for klima. Greta Thunberg settes her spesielt i sammenheng med Erna Solberg, hvor de to i flere fremstillinger blir sammenlignet med hverandre. Diskursen er preget av meninger som går på frustrasjon over politikerne som ikke «gjør nok», ofte i sammenheng med at Greta Thunberg «gjør nok». Artikkelen innenfor denne diskursen har til felles at de uttrykker bekymring for klimaendringene, og formaner, befaler og oppfordrer politikerne til å gjøre tiltak for klima. I dette delkapittelet ønsker jeg også å dra frem teori fra kommentar- og meningsjournalistikken (kap 2.1), og se på hvordan kommentariatet fungerer som en vaktbikkje ved å bruke sin stemme for å holde politikerne på «tå hev» når det kommer til klimatiltak. Generelt preges diskursen av flere modalitetsmarkører, som forteller noe om hva skribentene mener politikerne *bør gjøre* og *må* gjøre.

Modalitet omhandler hvilken måte de meningsytrende skribentene har lagt frem budskapet sitt på. Fairclough (2013, s. 167-168) viser til to former for modalitet, hvor den første handler om epistemisk modalitet, altså hvilken kunnskap som postuleres som sann og gyldig, og hvor den andre handler om deontisk modalitet, altså hvordan vi bør handle i lys av de sosiale omstendigheter som beskrives (Skrede, 2018, s. 51). Dette kommer sterkt til uttrykk i denne diskursen, hvor flere av tekstene fremstiller hvordan skribentene forteller leseren og politikerne hvordan vi *bør*, *burde* og *må* høre mer på Greta Thunberg enn politikerne, ved å beordre dem ved hjelp av deontisk modalitet. Denne fremstillingen kommer eksempelvis til uttrykk i minilederen «Erna og Greta», hvor det står: «Erna Solberg *burde* lytte mer til Greta Thunberg enn Siv Jensen»

(Dagbladet, 19.09.19, min utheving) og i kommentaren med tittelen «det er Solberg, ikkje Thunberg, som er problemet» hvor Jens Kihl i *Bergens Tidende* skriver at «vi *må* snakke meir om orda til Solberg, og mindre om orda til Thunberg» (*Bergens Tidende*, 26.09.19, min utheving). I en kronikk i *VG* oppfordrer Generalsekretær i WWF, Bård Vegard Solhjell, Erna Solberg til å handle i tråd med Parisavtalen, hvor han mener at før hun reiser til FN-møtene i New York *bør* ta med seg tre ting i «kofferten»: «For det første *bør* Erna svare på bestillingen fra FNs generalsekretær om å legge fram et nytt klimamål». Videre skriver han at klimaet «trenger lederskap nå», og at Erna derfor «*bør* love at Norge minst skal halvere utslippene innen 2030» og at næringsliv og politikere over hele verden «*må* holde den menneskeskapte oppvarmingen godt under to grader». (*VG*, 23.09.19, min utheving). Her kommer forventningen om at politikerne er de som *må* handle. Denne fremstillingen forsterker diskursen om at det er *den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne* som er fremtredende, hvor Greta Thunberg fremstilles som ei folk respekterer og hører på, mens politikerne nærmest blir latterliggjort på bakgrunn av deres svake evne til handling.

Dette kommer også til uttrykk i kommentaren til debattredaktør Solveig G. Sandelson, hvor hun kommer med formaningen om at «vi *må* snakke ordentlig om klima» (*Stavanger Aftenblad*, 27.09.19, min utheving). Videre skriver hun: «Det er ikkje uroa og alvorret i Greta Thunbergs stemme i talen til FN som kan gjera det vanskelig å få oss med på omfattande klimatiltak. Det er politikarar på begge siders manglende gehør for vår underliggjande uro. Dei *må* snakke skikkeleg til oss. Dei *må* faktisk snakka skikkeleg til oss». (*Stavanger Aftenblad*, 27.09.19, min utheving). Gjentakelsen i dette sitatet forsterker hvor alvorlig og omgående hun mener situasjonen er, samtidig som skribentene ved hjelp av modalitetsmarkører fremmer et verdenssyn om at handlingskraft fra politikerne er det som *må* til for å få ned klimautslippene, og da *bør* politikerne høre på Greta Thunberg, og de *må* handle nå.

Sandelson illustrerer videre hvordan Greta Thunberg gjør det rette; at i istedenfor å «smykke seg med symbolske klimatiltak» (*Stavanger Aftenblad*, 27.09.19), slik politikerne gjør, viser Thunberg heller til «hva vitenskapen og forskningen sier om klimaendringene» (*Stavanger Aftenblad*, 27.09.19). Fremstillingen om at politikerne er handlingsudyktige kommer også til uttrykk i kronikken «geniet Greta Thunberg», hvor

Thunbergs ord på talerstolen i FN vil bli husket fremfor «alt snikksnakk som ellers ble framført av karrierepolitikere på samme talerstol» (VG, 27.09.19). Snikksnakk betyr ifølge *Det norske akademiske ordbok* «innholdsløst snakk; vrøvl; prat» (norske akademiske ordbok, 2019). At en prat kan karakteriseres som *innholdsløst* kan konnoteres til noe negativt, noe som forsterker den negative fremstillingen av politikernes handlingsdyktighet. I denne kronikken kommer Greta Thunberg igjen ut som den handlingsdyktige vinneren mot de handlingsudyktige politikerne.

En kommentar av Trine Eilertsen, politisk redaktør i Aftenposten, illustrerer også denne fremstillingen godt. Her stiller hun seg på Greta Thunbergs side mot *de handlingsudyktige* politikerne og deler hennes frustrasjon og oppgitthet: «Greta Thunberg har jo helt rett. Hvis ikke flere av verdens ledere orker å argumentere for upopulære tiltak og prøver å få velgerne med på gjennomgripende omprioriteringer, går ikke dette bra. Da arver barna våre et mareritt av en oppryddingsjobb» (Aftenposten, 28.09.19). Hun deler tanker om hvor alvorlig og hastende klimakrisen er når hun skriver: «Mangel på handling er en fare. Men opplevelsen av håpløshet er en enda større fare» og retter skyts mot de som *egentlig* bør fikse klimakrisen når hun i en undertittel hentyder at: «politikere gjør ingenting». Under denne mellomtittelen lager hun store mellomrom mellom hvert utsagn, hvor hun setning for setning forsøker å få frem alvorlighetsgraden: «Verdens ledere gjør ingenting, de tenker bare på økonomisk vekst», «regjeringen gjør ingenting», «politikere gjør ingenting, og nå er det for sent» (Aftenposten, 28.09.19). Her brukes repetisjon som et retorisk virkemiddel for å forsterke budskapet om at verdens ledere, regjeringen og politikere «gjør ingenting».

Et annet interessant moment ved denne diskursen er at Greta Thunberg fremstilles som en kontrast til Erna Solberg, hvor Thunberg er den unge jenta som gjør mye for klima og ber om «ambisiøse planer for en fundamental samfunnsendring» (Dagbladet, 25.09.19), og Erna Solberg blir fremstilt som statsministeren som ikke gjør noe og kun flikker «forsiktig på et mål» (Dagbladet, 25.09.19). Dette blir sterkt illustrert i den allerede nevnte kommentaren til Sandelson, hvor hun skriver: «Erna Solberg talte på samme møte som Thunberg. Ho hadde ingenting nytt å koma med men talte likevel». Her oppfatter hun det Solberg kom med som «unnskyldninger og bortforklaringer for å

sleppa å gjera noko som helst, men berre fortsetja som før» (Stavanger Aftenblad, 27.09.19).

En lignende fremstilling finner vi i lederen til Morgenbladet, hvor de skriver hvordan «utålmodig ungdom har begynt å miste troen på sine ledere», og at det derfor var som å «sprute tennvæske på generasjonsbrannen da Erna Solberg (58) kommenterte Greta Thunbergs (16) opptreden i FN på denne måten til TV2:

«Jeg synes det er flott at vi har en tydelig talskvinne for ungdomsengasjement for klimaet. Så mener jeg fortsatt at du kan markere det uten å droppe ut av skolen. Det er fullt mulig å ha engasjement på fritiden sin»». (Morgenbladet, 27.09.19).

Her kan man tydelig se at Morgenbladet har gjort et poeng ut av å skrive alderen til Erna Solberg i parentes. Dette kan komme av fremstillingen om hvordan *andre folk* gjør et poeng ut av Greta Thunbergs alder, slik som er beskrevet i diskursen om den unge jenta mot *det gretne gubbelandskap*. Videre uttrykker lederen i Morgenbladet at «det er bare mot unge at Solberg kan tillate seg å avvæpne argumentene med et «det er flott at de engasjerer seg»». (Morgenbladet, 27.09.19). Her kan vi se at Morgenbladet tydelig lener seg mot å støtte Thunberg, og kritisere Solberg for hennes kommentar. Dette understøtter tanken om at media skal oppføre seg som en *vaktbikkje* og forsvare *de svake* i samfunnet. Morgenbladet avslutter med: «Hvis noen trakk frem Solbergs aldersgruppe istedenfor å svare på hennes argumenter, ville det bare være usaklig» (Morgenbladet, 27.09.19).

I kommentaren «en dramatisk tvetydig uke» avslutter journalist Frank Rossavik uka med en liten *undring*:

«Uke 39, 2019, blir husket. Det kan bli for noe positivt i klimapolitikken eller for demokratiet. Like sannsynlig blir uken husket for noe svart: Som tidspunktet da demokratiet fikk sin siste sjanse, men så misbrukte den, mens klimaødeleggelsene fortsatte som før. I så fall kan Greta Thunbergs ansiktsuttrykk på FNs talerstol bli det som står igjen!» (Aftenposten, 28.09.19).

Ut ifra dette sitatet fra Aftenposten, kan vi tydelig se hvordan Rossavik formulerer en negativ holdning mot politikerne og hvordan de ikke *gjør nok* for klimaet. Det er som om han konnoterer uke 39 til å være den eneste uka i historien hvor en kunne hatt håp for en fremtid uten klimaødeleggelser. At uke 39 skulle være redningen. At det var da alle verdens ledere skulle komme sammen og bli enige om hvordan verden fra da av skulle bli et bedre sted. Rossavik uttrykker stor skuffelse da han skriver at politikerne misbrukte sin siste sjanse. Støtten og håpet på Greta Thunberg som den siste utvei ligger subtilt i den siste setningen, hvor hennes ansiktsuttrykk på FNs talerstol blir «det som står igjen».

Innen diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne er det lite fokus på løsninger på klimautfordringene, og heller mer et beskyldningsspill mot de som sitter med makta; et slags moraliseringsspill som går ut på at journalister, eksperter og «vanlige» folk i de meningsytrende tekstene forteller politikerne hva de bør, burde og må gjøre. Et samfunns dominerende moral er bestående av de verdier og normer samfunnet mener er viktige å leve etter (Lull og Hinermann, 1997, s. 3). Moral har altså å gjøre med hva folk i et samfunn opplever som rett og galt. I de meningsytrende tekstene som identifiseres og analyseres i diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne, kan vi observere hvordan skribentene evaluerer politikernes handlingskraft når det kommer til klimatiltak. De viser til normbrudd politikerne har begått, som i sin tur gjenspeiler verdier i det norske samfunnet. Diskursen inngår med andre ord i skribentenes moralske fordømmelse av de handlingsudyktige politikerne.

Det kan også se ut at en slik høy grad av moralsk evaluering av politikernes handlingskraft i denne diskursen kan indikere at det å vurdere og fordømme politikere moralsk, er en sentral del av kommentar- og meningsjournalistikken funksjon. Dette kan ses i lys av journaliseringen, der fordømmelser kan gi uttrykk for at kommentatorene inntar en lederrolle der de dømmer politikerne på vegne av leserne (Allern og Pollack, 2009). Like fullt inntar kommentatorene, og de andre meningsytrende skribentene, også rollen som vaktbikkje i form av å forsvare lesernes interesser. Media har tross alt et samfunnsoppdrag i å overvåke makthavere, rette søkelys mot kritikkverdige forhold og kommentere viktige samfunnsforhold, hvor formålet med selve kommentar- og meningsjournalistikken er å «bidra til debatt og rasjonell meningsutveksling i det

offentlige rom» (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 123). Av den grunn spiller kommentar- og meningsjournalistikken en stor rolle i å forme og utfordre klimadebatten.

Oppsummering av diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne

I diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne finner man flere eksempler i materialet på hvordan de meningsytrende skribentene oppfordrer politikerne til å handle på vegne av klima og folkets mening. Her blir Greta Thunberg sett på som eksperten som politikerne *må, burde og bør* høre på dersom de skal klare å nå målene i Parisavtalen. De meningsytrende skribentene setter i denne diskursen Greta Thunberg og politikerne opp mot hverandre, hvor Thunberg på den ene siden blir sett på som den handlingsdyktige «vinneren» som kjemper for klima, og hvor de handlingsudyktige «tapende» politikerne på den andre siden ikke «gjør nok» og kun tenker på økonomisk vekst. I denne diskursen blir Greta Thunberg også fremstilt som en motpol til Erna Solberg, hvor Solberg spesielt blir kritisert for sine «symbolske klimatiltak» i hennes egen tale i FN, i motsetning til Thunberg som blir hyllet for sin voksne, artikulerte og engasjerte tale for klima.

Støtten til Greta Thunberg fra de meningsytrende skribentene er i denne diskursen også sterkt fremtredende. Det er derimot ikke like stor andel av skribenter som snakker om de som snakker om Greta Thunberg, slik vi så i forrige diskurs om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap.

4.2.3 Den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet

«Det ble noe mer enn argumentasjon, det ble en bønn, en rammende anklage, en kreativ bannbule, en bombe under arken. Ordene hennes gjorde utslag på Richters skala. Talen vil gå inn i historiebøkene som et vendepunkt, et vannskille i klimadebatten" - Dagfinn Nordbø

Den tredje diskursen i materialet er diskursen om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet. Innenfor denne diskursen blir fremstillinger av hvordan Greta Thunberg *fremførte* talen, fremfor budskapet *i* talen diskutert. Som vi skal se skrives det blant annet om hvordan FN-talen har løftet klima på dagsorden og hvordan Greta Thunberg selv har blitt satt på dagsorden; om retorikken og jenta istedenfor innholdet i talen og om selve klimabudskapet i talen - hvor Greta Thunberg er blitt «midtpunkt i en kulturkrig hvor begge sider fyrer seg voldsomt opp. Mandag toppet det seg etter at Thunberg snakket til verdenslederne i FN» (VG, 25.09.19)

Diskursen kan ligne diskursen om den unge jenta mot «det gretne gubbelandskap» ved at den handler om hvordan hun blir hetset som resultat av talen, men de skiller seg fra hverandre ved at de har ulikt fokus. Mens «det gretne gubbelandskap» handler om hvordan «rike, hvite menn» snakker om Greta Thunberg, har denne diskursen mer fokus på hvordan skribentene legger vekt på måten selve talen ble fremført på, samt hvordan diskursen favner diskusjonen om forholdet mellom Greta Thunberg og klimabudskapet.

Thunbergs tale i FN ble satt øverst på avisenes dagsorden, hvor VG mener at «der hører den hjemme» (VG, 25.09.19). Dette ser vi eksempelvis også i kronikken til satiriker og forfatter, Dagfinn Nordbø, hvor vi allerede i ingressen kan lese at: "Det er så man gnir seg i øynene. Midt i et turbulent mediekaos [...], presterer en 16-åring å komme gjennom ruta og sette dagsorden så ettertrykkelig at drønnet høres over hele kloden. (VG, 27.09.19). Også i Aftenposten ser vi hvordan politisk redaktør, Trine Eilertsen uttrykker en form for fascinasjon for Thunbergs fremtreden: «Hun har brukt stemmen sin og gjennomslaget sitt til å *løfte klima på dagsorden* som ingen andre har klart. Det er historisk. (Aftenposten, 28.09.19). Dette kan videre sees i lys av Mathisen og Morlandstøs (2016) nevnte studie (se delkapittel 2.2.1) hvor de fant at dagsordenmakten viser seg på sitt sterkeste når kommentar- og meningsjournalistikken kobles sammen med nyhetsjournalistikken, og hvor meningsjournalistikken da trår til med analyser og vurderinger av en sak som har en stor og viktig plass i nyhetsbildet (Mathisen og Morlandstø, 2016, s. 47).

Et annet sentralt trekk ved denne diskursen er hvordan fokuset ble lagt på *måten* Greta Thunberg fremførte talen på, istedenfor å fokusere på klimabudskapet, hvor det ble «ein

pinlig debatt om retorikk heller om innholdet» (Bergens Tidende, 26.09.19). I de følgende avisartiklene veksler skribentene mellom å selv skrive om måten Greta Thunberg fremførte talen på (direkte omtaler), men også deres mening om hvordan *andre* uttrykker følelser rundt selve jenta, hennes fremføring og fremtoning (indirekte omtaler).

I Fædrelandsvennen kommentar uttrykker kulturredaktør Karen Kristine Blågestad hvordan hun aldri helt slutter å bli overrasket over hvor mye «ilskt hat og plumpt sinne folk føler det er greit å kaste fra seg i kommentarfelt», hvor hun viser til at «gjødselen lå tungt over» i «kommentarfeltene under artikler som refererte Thunbergs tale i FN» (Fædrelandsvennen, 26.09.19). Dette kommer videre til uttrykk i Trine Eilertsens kommentar i Aftenposten, der hun skriver hvordan debatten denne uken har «handlet mer om Thunberg enn om svarene på hennes utfordringer til verdens ledere» (Aftenposten, 28.09.19), og viser til den siste uka som et «grelt eksempel» på hvordan polariseringen er i ferd med å ødelegge vår tids viktigste debatter: «og det gjelder i høyeste grad klimadebatten» (Aftenposten, 28.09.19). Et eksempel på denne polariseringen kan vi observere i et leserinnlegg der det ble uttrykt at «i stedet for å se på innholdet og forslagene i talen til Greta Thunberg, gyver [Anders Giæver] løs på det faktum at Greta Thunberg er en ung jente som viser følelser» (Aftenposten, 26.09.19). En liknende fremstilling kommer også til uttrykk i en annen kommentar i samme avis, hvor journalist Frank Rossavik allerede i ingressen innleder med en direkte omtale av Thunberg:

"Litt av en uke, får man si. Greta Thunberg sto på FNs talerstol, bisk i ansiktsuttrykket, hard i tonen. Her var det ingen av de runde formuleringene, kloke nyansene og belevne vitsene som forventes av ledere. Bare en sint og alvorlig 16-åring med Aspergers-syndrom." (Aftenposten, 28.09.19).

Rossavik skriver videre om hvordan det var Thunberg, og ikke klimabudskapet, som ble ukens tema: «[...] for det store temaet synes å være at Thunberg ikke er rund, nyansert og beleven nok". (Aftenposten, 28.09.19). Språket flere av de meningsytrende artiklene bruker for å beskrive talen er blant annet at den var *engasjert, dramatisk og følelsesladet*.

Dette kommer eksempelvis til uttrykk i følgende aviser, hvor det ble skrevet om «[...] uroa og alvorret i Greta Thunbergs stemme i talen til FN [...], hennes «[...] dirrende stemme..» (Stavanger Aftenblad, 27.09.19), «[...] sin dramatiske appell» (Dagbladet, 26.09.19) og «[...] engasjerte tale på FNs klimatoppmøte denne veka». (Stavanger Aftenblad, 27.09.19). I VG skriver satiriker og forfatter Dagfinn Nordbø også at han helst ikke vil gå dypt i detalj på innholdet i talen til Greta Thunberg. Det overlater han til «alle haterne, bedreviterne og manipulatorene som i skråsikre ordelag har fortalt oss hvorfor talen var «feil», at den ikke bringer miljøsakene videre, at det var noe med formen og innholdet» VG, 27.09.19).

Et annet moment i denne diskursen er de som prøver å forklare hvorfor denne talen ble satt på dagsorden, og for å understreke dette skriver retorikkespert Kjell Tore Ringdal følgende for å bekrefte hvor unik talen til Greta Thunberg var:

"Denne talen er ikonisk. Jeg tror den vil bli stående igjen som en milepæl i klimakampen. Dette er miljø- og klimakrisens svar på Martin Luther Kings ikoniske "I have a dream"-tale. Men der King snakket om en drøm, snakker Thunberg om et mareritt. (Stavanger Aftenblad, 28.09.19).

«Hvordan er det mulig? Hva var det egentlig som skjedde?», skriver Dagfinn Nordbø i sin kronikk til VG, når han stiller seg spørsmålet om hvordan denne talen toppet dagsorden så *ettertrykkelig*. Spørsmålet blir besvart av han selv: "talens sprengkraft ble så voldsom fordi den, aller først, fortalte sannheten» (VG, 27.09.19). Han støtter Thunberg i måten hun fremførte sin tale på, og skriver videre at hun «kompletterte sannheten med sin egen, subjektive frykt. Med sitt raseri», og mener talen er «retorisk genialitet, fordi ingen politikere snakker slik. De tror at å vise følelser er å tape, men de tar feil. Det er her sprengstoffet ligger» (VG, 27.09.19). Dagfinn Nordbøs kronikk gjenspeiler den støtten og fascinasjonen flere av de meningsytrende skribentene uttrykker for Greta Thunberg og hennes tale i FN, fordi som Dagfinn Nordbø skriver, så er det Greta Thunbergs ord som vil bli husket på den talerstolen: «For de ordene, de trengte dypt inn. Bildene av henne, som et sårbart ungt menneske, men samtidig så uendelig sterk, så beslutsom» (VG, 27.09.19)

I begge de overnevnte artiklene blir talen fremstilt ensidig positivt, og talen beskrives som historisk og ikonisk. Dette bidrar til å forsterke inntrykket av at Greta Thunbergs tale i FN ikke er noe som bør gå i glemmeboka. I et debatt-og leserinnlegg til Fædrelandsvennen, er derimot en leser av den meningen at budskapet til Greta Thunberg var alt annet enn positivt, og at det er flere enn han som er av den oppfatningen: «Mange mener, uavhengig av politisk ståsted, at innlegget hennes i FN både var destruktivt og monogamt. Dommedagsprofetiene og endetidspådommene Greta forfekter når det gjelder klima, overskygger alle andre problemer verden står overfor» (Fædrelandsvennen, 30.09.19). Dette innlegget illustrerer kompleksiteten ved den polariserte debatten om Greta Thunberg og klimabudskapet hennes.

Klimabudskapet i Thunbergs tale finner også sin vei i denne diskursen. Dette går ut på hvordan de meningsytrende skribentene mener det er viktigere å sette klimabudskapet på dagsorden, fremfor Thunberg selv. Her skriver Trine Eilertsen: «Mer interessant enn personen Greta Thunberg, er budskapet hennes. Og det krever en debatt der så mange som mulig orker å delta» (Aftenposten, 28.09.19). Dette antyder at klimadebatten er noe journalister i sterkere grad ønsker å få satt på dagsorden. Eksempelvis finner vi i en kommentar i Stavanger Aftenblad, hvor debattredaktør Solveig G. Sandelson i henhold til talen fremstiller Greta Thunberg som: «gjennomført rasjonell og logisk i sin argumentasjon», og at hun istedenfor å smykke seg med symbolske klimatiltak «viser til hva vitenskapen og forskningen sier om klimaendringene» (Stavanger Aftenblad, 27.09.19). Her går Sandelson inn på selve budskapet i talen, og blir i mindre grad værende i beskrivelsen av Thunberg som person og *måten* hun fremstilte talen på. Videre har denne kommentaren en sterk logosappell, som er rettet mot å forsterke Thunbergs etos. En kan fra disse fremstillingene se at klimabudskapet ikke direkte har blitt satt på dagsorden, men meningen om at dette budskapet *bør* bli satt på dagsorden i stedet for å snakke *om* Greta Thunberg er heller fremtredende. Dette kommer videre til uttrykk i en petit i Adresseavisen, hvor en skribent har skrevet inn via sms at: "Mange sier Greta Thunberg skremmer andre barn med sin klare tale og sitt engasjement for klodens klima. Men det er vel strengt talt jordens tilstand og klimarapporter fra forskere som skremmer" (Adresseavisen, 30.09.19). Dette illustrerer igjen at meningene i denne diskursen er polarisert. På den ene siden snakkes det om personen Greta Thunberg, hennes retorikk og fremtoning, og på den andre siden hvordan vi *heller bør* snakke om

hennes klimabudskap. VG summerer opp diskursen på en meget forklarende måte: "Klimadebatten bør ikke handle om Thunberg, men om tiltakene" (VG, 25.09.19).

Oppsummering av diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne

I diskursen om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet finner man flere interessante aspekter. Først og fremst kan en se hvordan fokuset ble lagt på *måten* Greta Thunberg fremførte talen på, istedenfor å fokusere på klimabudskapet. Her viser de meningsytrende avisartiklene hvordan det ble en debatt om retorikken til Thunberg heller enn om innholdet, og at debatten har handlet mer om Thunberg som person, enn om det de mener er viktig; klimabudskapet. Flertallet av skribentene ønsker å sette klima på dagsorden istedenfor personen som er Greta Thunberg. Det interessante her er at de samme skribentene og avisene fortsetter å skrive om personen Greta Thunberg, fremfor å *faktisk* sette klima på dagsorden slik de tilsynelatende har makt til.

I denne diskursen kan vi, som i de forrige diskursene, se hvordan skribentene veksler mellom å selv skrive om måten Thunberg fremførte talen på, i tillegg til å ytre deres meninger om hvordan *andre folk* uttrykker og skriver om selve jentas person og hennes fremtoning. Vi ser også at størstedelen av de meningsytrende skribentene er støttende til Greta Thunberg (Kun én artikkel var ikke-støttende til Thunberg, og denne snakket også *direkte* om henne). I denne diskursen tar de forsvaret av Thunberg til et høyere nivå, hvor de hyller henne for hennes historiske og ikoniske tale.

4.2.4 Diskursen om den unge jenta som den nye, store ledestjerne

«Sæle er jordarbeidaranae, dei samarbeider med Skaperen. Dei samarbeider med Greta Thunberg» (Bergens Tidende, 30.09.19)

Den siste og minste diskursen i materialet er diskursen om den unge jenta som «den nye, store ledestjerne». Innenfor denne diskursen blir Greta Thunberg sett på som en lederskikkelse. Millioner av mennesker har latt seg inspirere av den svenske 16-åringen,

og ser på henne som vår tids store lederskikkelse, hvor hun blir sammenlignet med flere store lederskikkelser fra historien og moderne tid. Klimaaktivisten har ifølge Dagbladet det siste året blitt et «Forbilde for en hel generasjon» (Dagbladet, 30.09.19) hvor det i denne diskursen ofte blir diskutert hvordan andre mener hun er *for ung*, men hvor de meningsytrende skribentene da forsvarer henne med å dra frem hvor kapabel hun faktisk er.

I denne diskursen finner man flere fremstillinger av Greta Thunberg som ligner hverandre innholdsmessig. Den ene formen for fremstillinger sier noe om hvordan Greta Thunberg blir sett på som en inspirasjon og en katalysator for ungdomsopprøret for klima, og hvordan folk ytrer sin fascinasjon og beundring over jenta som har ledet en hel ungdomsgenerasjon til å demonstrere for klima. I et debatt- og leserinnlegg blir det blant annet skrevet om hvordan «den unge klimaaktivisten Greta Thunberg står på barrikadene for en bærekraftig fremtid uten dramatiske klimaendringer» (Bergens Tidende, 22.09.19). I denne fremstillingen er det Thunberg alene som står på *barrikadene* som en ensom leder for en stadig voksende ungdomsbevegelse. Dette kommer også til uttrykk i en kronikk av generalsekretær i WWF Verdens Naturfond, Bård Vegard Solhjell, der han skriver at en hel ungdomsgenerasjon er i ferd med å reise seg «med Greta Thunberg i spissen» (VG, 23.09.19). At flere millioner ungdommer har latt seg inspirere og tatt til gatene på grunn av Greta Thunberg er en stor indikasjon på at hun blir sett på som en lederskikkelse og inspirasjon for ungdommen. Dette kommer blant annet til uttrykk i debatt- og leserinnlegget «klimakrisen krever et ryddig ordskifte», hvor nestleder i Oslo Unge Høyre, Hassan Nawaz innrømmer: «Jeg er 21 år gammel, og jeg er stolt over å si at Greta Thunberg (16) var gnisten bak klimaengasjementet som har vokst i meg og mange andre ungdommer den siste tiden» (Aftenposten, 28.09.19). Diskursen om Greta Thunberg som vår tids store ledestjerne kommer også til uttrykk gjennom kommentaren til Morten Strand i Dagbladet, som skriver at den verdensomspennende skolestreiken for klima nesten ikke var synlig i Russland, men at de imidlertid har fått sin egen «Thunbergist» i en ung fiolinstudent som «hver fredag i vår har stått med sin plakat i sentrum av Moskva og krevd oppmerksomhet om klimaspørsmål» (Dagbladet, 23.09.19). Her kan det nevnes den tidligere diskursen om jenta mot de *handlingsudyktige politikerne*. Her kan vi se hvordan Thunberg har fått tilført en -ist etter navnet sitt, som gjør navnet hennes til mer enn bare

et substantiv. En kan argumentere at formen Thunbergist indikerer sosial posisjon og storhet.

En annen dimensjon ved denne diskursen er hvordan Greta Thunberg blir satt på linje med store verdensledere, som eksempelvis på lederplass i Dagbladet, hvor hun blir satt sammen med lederen i FN, «der Greta Thunberg og Antonio Gueterres, på skuldrene av tiår med klimaforskning, ber om ambisiøse planer for en fundamental samfunnsendring [...]». Det er ikke bare en av verdens største ledere, Antonio Gueterres, som ber om disse planene. Det er Greta Thunberg og Antonio Gueterres. Videre kan man se i spalten *Overhørt* i Klassekampen hvordan Thunberg blir nevnt i samme setning som en av vår tids mest kjente ledere, hvor de skriver: «Det er fint med Greta Thunberg, men hun kan ikke erstatte Barack Obama» (Klassekampen, 25.09.19). Dette sitatet kan bli sett på som et retorisk virkemiddel for å få frem hvor stor Greta Thunberg faktisk har blitt. Her kan en få frem både kontrasten og likheten mellom de to. Det er vel og merke en stor sosial forskjell mellom ei 16 år gammel jente og en amerikanske middelaldrende president som ikke kan sammenlignes. Allikevel setter skribenten disse to sammen i en setning, for så å skrive at de ikke kan måle seg med hverandre. Dette resulterer i et paradoks. På den ene siden er de ikke sammenlignbare sett ut ifra sosiokulturell og biologisk status. På den andre siden blir de begge to sett på som store lederskikkelser.

Greta Thunberg blir ikke bare satt på linje med nåtidens store ledere. I den tidligere nevnte kronikken til Dagfinn Nordbø med tittelen «geniet Greta Thunberg» (VG, 27.09.19), stiller han et spørsmål til «alle bedreviterne og redusererne: Hvor hadde vi vært, uten enkeltpersonene som startet og ledet opprørene?», hvor han videre ramser opp en rekke kjente personer som har fortjent sin plass i historiebøkene:

«Hvor hadde vi vært [...] uten Rosa Parks, som nektet å la seg ydmyke av apartheid i USA? Uten Martin Luther King? Nelson Mandela? Kim Friele? Hvor hadde vi vært uten suffragettene, uten enkeltpersonene, som alle tok den enorme personlige belastningen det er å stå i stormen?» (VG, 27.09.19).

En annen, men lignende fremstilling ved denne diskursen er hvordan skribentene av de meningsytrende tekstene spisser klørne i forsvar av Greta Thunberg når hun blir

anklaget for å være «for ung» og ikke kapabel til å ta på seg slikt et stort lederansvar. Her går fremstillingene ut på å sammenligne Thunberg med historiske genier og lederskikkelser som alle var unge da de ble skrevet inn i historiebøkene. Denne fremstillingen kommer spesielt til uttrykk i to tekster, den allerede nevnte kronikken til Dagfinn Nordbø i *VG* og *Morgenbladets* leder med tittelen «Dagens middelaldrende mangler respekt». Dagfinn Nordbø kommer igjen Greta Thunberg til unnsetning når han skriver:

«For ung? La meg sitere Harald Birkevold: "Jeanne D'Arc var 16 år da hun tok initiativ til å lede beleiringen av Orleans. Henrik Wergeland ble innskrevet ved universitetet og hadde publisert en masse da han var 16. Charles Darwin var 21 da han satte seil med HMS "Beagle". Bob Dylan var 21 da han skrev "Masters of War". Slutt å mase hvor ung Greta Thunberg. Ja, helt der oppe er Greta Thunberg" (*VG*, 27.09.19).

I likhet med Nordbø, gjør *Morgenbladets* leder også et poeng ut av andre folks meninger om at Greta Thunbergs unge alder er synonymt med dårlig lederskap: «Men unge mennesker kan ha lederevner, intellekt og kunnskap», og sammenligner Thunberg med: «Aleksander "den store" som var tenåring da han vant slaget ved Khaironeia, med Blaise Pascal, som var 16 år da han lagde Pascals teorem og bygde en kalkulator som 19-åring, med John Stuart Mill som var femten år da han begynte på store verk om politisk økonomi, og med Louis Braille, som var 15 år da han lagde sin blindeskrift (*Morgenbladet*, 27.09.19).

Et siste trekk ved denne diskursen dreier seg om hvordan Greta Thunberg blir fremstilt som en frelser som skal redde jorda fra å gå under. Dette kommer blant annet til uttrykk i *Fædrelandsvennen*, hvor Thunberg gjør «sitt for å redde kloden» (*Fædrelandsvennen*, 26.09.19), og i *Aftenposten* hvor hun blir karakterisert som «klimaets redningskvinne» (*Aftenposten*, 28.09.19). Dette bærer preg av en slags messiasfremstilling. Men der Jesus i hans levetid hadde følge av 12 disipler, har Greta Thunberg «følgje av ein heil ungdomsgenerasjon» (*Bergens Tidende*, 26.09.19), og slik Jesus skapte en verdensomspennende kristen bevegelse, har Thunberg også klart «å skape en massebevegelse i store deler av verden» (*Fædrelandsvennen*, 26.09.19). Et annet

interessant moment ved denne diskursen er at Jesus i juleevangeliet i Det nye testamentet ble referert til som «barnet», «det lille barnet», «jesusbarnet» eller «guttebarnet» (Luk 2:1-20). I det nevnte essayet «Oslo Frp og eventyret» til Nils-Øyvind Haagensen i Klassekampen, bruker forfatteren det retoriske virkemiddelet intertekstualitet når han skriver om redningen Frp trenger i deres polariserte debatt: «Før et barn altså, et jentebarn, kan hende? Sier det som det er, og folket kan fatte mot». (Klassekampen, 25.09.19). Dette er et forsøk på å sammenligne Greta Thunberg med jesusbarnet. Han setter Thunberg på linje med Jesus, med frelseren, som gav menneskene håp for et liv etter døden, slik Thunberg nå «gav folket trøst slik at de kunne fatte mot» (Klassekampen, 25.09.19). Denne fremstillingen kommer også til uttrykk i et kåseri i Bergens Tidende som handler om å dyrke grønnsaker og leve mer miljøvennlig i byen. Greta Thunberg blir ikke nevnt i artikkelen før dette utdraget: «Sæle er jordarbeidaranae, dei samarbeider med Skaperen. Dei samarbeider med Greta Thunberg» (Bergens Tidende, 30.09.19). Her har Thunberg rykket enda et hakk opp i diskursen om den unge jenta som «vår tids store lederskikkelse». Fra Barack Obama, til Jesus og til slutt til den tilsynelatende største kulturelle og universale lederskikkelsen av de alle; Gud.

Oppsummering av diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne

I Diskursen om den unge jenta som den nye, store ledestjerne har vi sett fremstillinger av en ung jente som tar verden med storm med hennes lederskapsevner. Her blir hun sett på som en foregangskvinne for klimaaktivisme, en inspirasjon og en katalysator for et verdensomspennende ungdomsopprør. Det interessante med denne diskursen er hvordan skribentene, igjen, skriver om de som skriver om Greta Thunberg. Her går de spesielt i forsvar på anklagene om at hun er «for ung» og ikke vet hva hun holder på med, hvor de i motargumenter til dette ramser opp mennesker gjennom historien som gjorde store bragder da de var unge. Hun blir også i denne diskursen sammenlignet med store lederskikkelser både i moderne tid og historisk tid. Mennesker som med sitt mot og sin pågangsvilje har klart å lede verden i en annen, mer positiv retning. Mennesker med store tanker, ideer og handlingskraft. Men den mest interessante fremstillingen i denne diskursen er fremstillingen av hvordan Greta Thunberg blir sett på som en frelser,

den eneste som kan redde denne jorda fra å bli slukt opp av atmosfærens farlige gasser. Hun blir sammenlignet med Messias, og hans far; For «Sæle er jordarbeidaranae, dei samarbeider med Skaperen. Dei samarbeider med Greta Thunberg» (Bergens Tidende, 30.09.19).

4.3 Sammenhenger mellom diskurser

Som vist i analysen er det fire diskurser om Greta Thunberg som kommer til uttrykk i materialet. Jeg vil videre si noe om disse diskursenes størrelse og sammenheng med hverandre. I min kartlegging av de meningsytrende avistekstene, ble det mulig å si noe om hvor mange ganger diskursene blir fremstilt, altså hvor mange av de 43 tekstene som inneholdt for eksempel diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap.

I figur 4.3 er diskursenes størrelse og overlapp visualisert. Her blir det visuelt tydelig at selv om diskursene har forskjellige fremstillinger og tilnærminger til Greta Thunberg, så inneholder noen av tekstene kombinasjoner av diskurser hyppigere enn andre. Eksempelvis så dukker diskursen om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet ofte opp i innlegg som også inneholder diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap. Denne overlappingen gjør det videre mulig å danne et bilde om diskursene kan forstås som komplementerende, konkurrerende eller dominerende i forhold til hverandre.

Figur 4.3: Antall avistekster i de forskjellige diskursene og hvordan de overlapper hverandre

I dette venndiagrammet ser vi at diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap er den tallmessig største. Denne viser seg i totalt 28 avistekster. Deretter kan vi se at diskursen om den unge jenta som den nye, store ledestjerne og den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne begge har 17 avistekster, hvorav den minste diskursen - den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet - viser seg i 15 avistekster.

Når det kommer til kommentar- og meningsjournalistikk, er det meningene til avisene, journalistene, ekspertene og leserne som er rådende. I den kvantitative analysen (4.1.5) fant jeg at 74 prosent av de meningsytrende avisartiklene er støttende til Greta Thunberg. Alle fire diskursene i analysen inneholder positive forestillinger om Greta Thunberg, samtidig som over halvparten av de meningsytrende skribentene forsvarer henne mot hets og undergraving fra andre folk som skriver, snakker og ytrer sine meninger om Greta Thunberg, hennes person og fremtreden (se: 4.1.4). Som venndiagrammet også illustrerer, kan en tydelig se at disse diskursene henger tett

sammen. For eksempel ser en at av de 28 artiklene som inneholder diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap, så inneholder 9 av dem også diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne. Videre inneholder 10 artikler diskursen om den unge jenta som den nye store ledestjerne, og 10 om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet. 4 artikler inneholder alle fire diskurser.

Diskursene fra analys materialet forekommer med andre ord oftere i kombinasjon med hverandre enn hver for seg i de meningsytrende tekstene. En kan derfor argumentere for at en vil kunne observere et stort retorisk potensial når alle disse diskursene kombineres i én artikkel. Et eksempel på dette kan vi se fra en kommentar i Aftenposten, som forøvrig ble skrevet da omtalene om og rundt Greta Thunberg etter talen i FN nådde en topp 28. september (se: figur 4.1.2). Her skriver politisk redaktør i Aftenposten, Trine Eilertsen, om hvordan polarisering rundt klima og Greta Thunberg er i ferd med å ødelegge den viktige klimadebatten:

Greta Thunberg har helt rett. Hvis ikke flere av verdens ledere orker å argumentere for upopulære tiltak og prøver å få velgerne med på gjennomgripende omprioriteringer, går ikke dette bra» (ref: *den unge jenta mot de handlingsudyktige politikere*), og at de som uttrykker en uro for Greta Thunberg blir kategorisert som «gubbe, klimaskeptiker eller en som bruker hersketeknikker. De blir plassert i bås med verdens mest kjente gubbe, Donald Trump» (ref: *den unge jenta mot det gretne gubbelandskap*), hvordan dette unge mennesket (Greta Thunberg) har inntatt «rollen som klimaets redningskvinne» (ref: *den unge jenta som den nye, store ledestjerne*) og til slutt hvordan Thunberg på talerstolen har brukt «stemmen sin og gjennomslaget sitt til å løfte klima på dagsorden som ingen andre har klart. Det er historisk. Men denne uken har debatten handlet mer om Thunberg enn om svarene på hennes utfordringer til verdens ledere» (ref: *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet*) (Aftenposten, 28.09.19).

Ut ifra materialet har jeg observert at når én artikkel rommer alle fire diskursene, blir støtten og den positive holdningen til Greta Thunberg, og samtidig den negative holdningen til de som snakker negativt om Greta Thunberg – forsterket.

Figuren viser også at den største diskursen i materialet er diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap, og at det er her overlappingen er mest fremtredende ved at over halvparten av avisartiklene i de tre andre diskursene også gir uttrykk for det gretne gubbelandskap. I diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne, kan vi eksempelvis se at 52 prosent av artiklene i diskursen også er bærere av diskursen om det gretne gubbelandskap. Videre kan vi se at diskursen om den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet, og den unge jenta som den nye store ledestjerne begge henholdsvis har 67 prosent og 58 prosent av artiklene som overlapper med det gretne gubbelandskap. Således vil det se ut som at diskursen om *det gretne gubbelandskap* har fått et dominerende overtak. Denne diskursen kan altså se ut til å ha blitt den mest vanlige og «naturlige» i virkelighetsfremstillingene til skribentene. En forklaring på dette kan være hvordan talen i FNs klimapanel har blusset opp under den polariserte debatten rundt Greta Thunberg og klima, som ut ifra materialet handler om hvordan meningsytrende skribenter skriver om hvordan eldre, hvite menn (her: det gretne gubbelandskap) skriver, snakker og ytrer sine meninger om personen Greta Thunberg og om hvorvidt hennes klimabudskap er sant. Overlappingen mellom de forskjellige diskursene er dermed ikke veldig overraskende, da alle diskursene inneholder elementer av en positiv holdning og støtte til Greta Thunberg, og en negativ holdning til de som snakker negativt om henne.

Hågvar (2007, s. 16-17) mener at diskursanalyse kan gi økt kritisk bevissthet om hvordan noen språklige og visuelle utforminger er med på å produsere, reprodusere eller endre vante tankemønstre. Når de meningsytrende skribentene i denne oppgavens empiriske material debatterer og skriver om Greta Thunberg og de «gretne gubbene» (ref. kap 4.2.1), tar de i bruk diskurser som allerede eksisterer. Som nevnt tidligere i teorikapittelet (2.4.7), så vil de gjennom å videreformidle og reprodusere disse diskursene kunne utøve makt. I de meningsytrende tekstene i materialet vil skribentene nødvendigvis skrive frem en bestemt oppfatning av virkeligheten. Denne virkeligheten blir skapt gjennom diskurser, og det vil ofte være en kamp mellom ulike diskurser om hvordan et bestemt fenomen skal forstås (Hågvar, 2007, s. 20-21). Diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap ser således ut til å være en vinner i kampen om å definere et fenomen som omhandler «gretne», klimabenektende menn mot en ung kvinne med et klimabudskap. Denne diskursen kan således indikere å ha oppnådd

hegemoni, i samhold med den overordnede positive holdningen til Greta Thunberg fra de meningsytrende skribentene, hvor støtten hennes på meningsplass i avisene har fått hegemonisk posisjon.

Det er tydelig at størstedelen av skribentene allerede er enige om å støtte Greta Thunberg i hennes klimakamp. Samfunnet er i stor grad enige om at klima er viktig, og klimaendringer står definitivt på dagsordenen i våre dager. Innen diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap blir det trukket frem hvordan Greta Thunberg får hets, undergraving og hersketeknikker rettet mot seg av (ofte) hvite menn. De meningsytrende skribentene bekymrer seg også over de "gretne gubbene" og deres klimavitenskapsbenektelse. I neste kapittel ønsker jeg å diskutere hvorfor det ofte er denne gruppen av menn som har makt og innflytelse til å dra samfunnet den veien de ønsker. For hva er det som får de «gretne gubbene» til å hetse og undergrave ei 16 år gammel jente som kjemper for klimaet?

4.4 Oppsummering av den kvalitative analysen

I dette kapitlet har jeg presentert de fire diskursene om Greta Thunberg som fremkommer i meningsytrende papiraviser; diskursen om *den unge jenta mot det gretne gubbelandskap*, den unge jenta mot *de handlingsudyktige politikerne*, *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet* og *den unge jenta som den nye, store ledestjerne*.

Til felles har disse diskursene at størstedelen av de meningsytrende skribentene støtter Greta Thunberg i hennes kamp for klima. På tastaturet spisser de klørne i forsvar av Greta Thunberg mot de som snakker om henne; mot de som angriper, hetser og undergraver. Vi har også sett at skribentene i sjangeren kommentar- og meningsjournalistikk ofte praktiserer moralsk fordømmelse av de med makt, hvor en ut i fra analyse materialet ser hvordan disse skribentene er med på å forme og utfordre klimadebatten ved å fortelle politikerne hva de bør, burde og må gjøre når det kommer til klimatiltak. Det overordnede poenget er hvordan Greta Thunberg blir støttet av folket, leserne og media mot systemer som er imot klimatiltak; systemer som er for

uendelig økonomisk vekst og som gjemmer seg bak klimabenektelse og konspirasjonsteorier for å kneble «ei lita jente» som ønsker å redde jorda fra å gå under. Jeg fant at diskursene overlapper hverandre i stor grad, og at overlappingen er mest fremtredende ved at over halvparten av avisartiklene i tre av diskursene gir uttrykk for diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap. En kan således si at denne diskursen er den dominerende, og på så måte spørre seg om den har fått hegemonisk status.

Den overordnede diskursen er en slags eventyrdiskurs; *eventyret om den unge jenta som overvant makta*. I det minste kan en argumentere for at det er slik de fleste av de meningsytrende avistekstene ønsker det skal ende. Det handler om det eventyr og sagaer ofte handler om; det gode mot det onde, som eventyret om Askeladden som kappåt med trollet; David mot Goliath; Greta Thunberg mot Donald Trump. Vi har en tendens til å heie frem «the underdog», den undertrykte, den «svake» mot den med makt og status. Vi fryder oss over narrativet om den unge jenta som reiste seg med mot og styrke, og fikk med seg en hel ungdomsgenerasjon i kampen for å opprettholde gode og fredelige tilstander på jord.

5.0 Drøfting

I dette kapitlet diskuterer jeg funnene fra den største diskursen i materialet - diskursen om *den unge jenta mot det gretne gubbelandskap* i et større samfunnsmessig, sosiologisk og psykologisk perspektiv, og ser på dette i lys av fenomenet klimavitenskapsbenektelse.

5.1 Klimabenektelse i det gretne gubbelandskap

Som illustrert i venndiagrammet og forrige kapittel (4.3), ser vi at diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap overlapper hyppigst med de andre diskursene. Dette er også den desidert største diskursen i analysen, og vinner den diskursive kampen som den *dominerende diskursen*. Her ser vi hvordan de meningsytrende skribentene skriver om «gretne, gamle gubber [...]» (Fædrelandsvennen, 26.09.19), «[...] sinte, gamle menn» (Fædrelandsvennen, 26.09.19) og «[...] eldre, hvite menn» (Dagbladet, 26.09.19) og deres benektelse for menneskeskapte klimaendringer. Det er tydelig at disse karakteristikkenes av menn blir satt på linje med klimavitenskapsbenektelse. Dette kommer eksempelvis til uttrykk i Dagbladet, hvor de skriver at: «klimafornektende Trump, som har trukket USA fra klimaforpliktelsene i Paris-avtalen, og ikke vil samarbeide om klima» (Dagbladet, 26.09.19). Det er således konstatert fra flere av de meningsytrende skribentene i materialet at Donald Trump kan karakteriseres som klimavitenskapsbenekter, på lik linje med flere av mennene nevnt i denne diskursen.

FNs klimapanel (IPCC) skriver i sin femte hovedrapport at det er «ekstremt sannsynlig» at mennesker har bidratt til mer enn halvparten av den globale temperaturstigningen, som igjen kan ha alvorlige konsekvenser for jorda (IPCC, 2014). Til tross for dette ser vi en økende tendens i det vestlige samfunn til å benekte, ignorere eller feilrepresentere disse funnene. Det er dette vi kaller klimavitenskapfornektelse, klimafornektelse eller klimabenektelse. Klimapsykologen Per Espen Stoknes definerer ordet benektelse til å handle om et behov for å bli fri fra en ubehagelig erkjennelse (Stoknes, 2015). Videre i drøftingen vil jeg bruke klimabenektelse ettersom dette begrepet blir mest brukt i media og annen litteratur når det snakkes om mennesker som benekter for klimavitenskapen.

Analysen har vist at flere av de meningsytrende skribentene i materialet har mange meninger om de som snakker negativt om Greta Thunberg, og at mennene i det «gretne gubbelandskap» rammes inn og fremstilles som klimabenekttere. Med andre ord kan det se ut til at det uttrykkes en sammenheng mellom de såkalte «sinte, hvite mennene», hetsing av Greta Thunberg for å tale klimavitenskapens sak og klimabenektelse. I det følgende vil jeg diskutere noen mønstre innad i denne diskursen i lys av forskning rundt klimabenektelse.

5.1.1 Klimabenektelse hos konservative hvite menn i eliten

Innen diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap fremstilles Greta Thunberg som en talsperson for klimavitenskapen, og som den unge jenta som blir rasket ned på av eldre, hvite menn. Skribentene av de meningsytrende tekstene uttrykker ofte bekymring og frustrasjon over at noen kan benekte klimavitenskapen, hvor de i samme diskurs også forsvarer Greta Thunberg mot mennenes angrep på henne. Fremstillingene er således preget av det gretne gubbelandskapets benektelse for menneskeskapte klimaendringer.

I den forbindelse vil jeg trekke inn noen perspektiver fra Aaron M. McCright og Riley E. Dunlap som i 2011 gjorde en studie av hvorfor konservative hvite menn i USA var langt mer klimaskeptiske enn andre voksne. Analysen «Cool Dudes: The Denial of climate change among conservative white males in the United States» er den første til å vurdere skjæringspunktet mellom politisk ideologi, rase og kjønn og i tillegg eksplisitt undersøke benektelse av klimavitenskap (McCright og Dunlap, 2011, s. 1164). Med andre ord hadde skjæringspunktet mellom «konservativ», «hvit» og «mannlig» betydning for å forklare fordelingen av benektelse av klimaendringer i den amerikanske offentligheten (McCright & Dunlap, 2011, s. 1169). I diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap blir det ikke nødvendigvis understreket direkte at disse mennene er konservative hvite menn. Eksempler på konservative menn i materialet er republikaneren Donald Trump og Frp-politikeren Carl I. Hagen, som begge befinner seg på høyresiden i politikken.

McCright og Dunlap fant at konservative hvite menn har en betydelig større sannsynlighet for å benekte klimavitenskapen enn andre voksne. Her understreket de at disse mennene er overveldende konservative, hvite menn blant eliten (McCright & Dunlap, 2011, s. 1169-1170). Eksempelvis ble det funnet at 58,5 prosent av de konservative hvite mennene, og bare 31,5 prosent av alle andre voksne benektet at de siste temperaturøkningene primært er forårsaket av menneskelige aktiviteter. Videre mente litt mer enn dobbelt så mange konservative hvite menn (65,1%) enn alle andre voksne (29,9%) at alvorlighetsgraden av global oppvarming er generelt overdrevet i media (McCright & Dunlap, 2011, s. 1167).

Det er ikke kun i USA at denne forskningen gjelder. Siden midten av 90-tallet har organiserte klimabenektetere spredt seg fra andre anglonasjoner med etablerte konservative tenketanker som promoterer fri markedsconservatisme og frontgrupper som promoterer industrienes interesser (McCright og Dunbar, 2011, s. 1171). Ifølge McCright og Dunlap tilsier dette at den *klimabenektende konservative hvite mann-effekten* også kan oppstå i andre land (McCright og Dunbar, 2011, s. 1171). Studien «Cool Dudes» i Norge ble replisert av Krange, Kaltenborn og Hultman (2018); «Cool dudes in Norway: climate change denial among conservative Norwegian men». Her fant de at deres norske studie hadde store likheter med den amerikanske, hvor totalt 63 prosent av de konservative, hvite mennene i Norge ikke tror på det vitenskapen sier om klimaforandringer og global oppvarming, i motsetning til resterende 36 prosent av befolkningen som benekter for klimavitenskap (Krange, Kaltenborn og Hultman, 2018).

Dette kan sees i lys av diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap. Her ser vi først og fremst hvordan de meningsytrende skribentene karakteriserer de som hetser Greta Thunberg som «sinte, hvite menn» og «gretne, gamle gubber» hvor spesielt republikaneren og USAs president Donald Trump og den norske Frp-politikeren Carl I. Hagen blir plassert i denne kategorien. For det andre bærer diskursen stort preg av frustrasjon over hvordan menn i denne kategorien benekter for menneskeskapte klimaendringer, både når det gjelder Greta Thunbergs budskap i FN-talen og når det gjelder benektelse for klimavitenskap generelt. Her blir det interessant å gå videre inn på hvorfor menn som Donald Trump og Carl I. Hagen - menn McCright og Dunlap ville

kategorisert som konservative hvite menn - har en høyere sannsynlighet enn andre voksne til å benekte for menneskeskapte klimaendringer.

Både den norske og den amerikanske studien argumenterer for at klimafornektelse kan forstås som et forsøk på å beskytte gjeldende maktstrukturer. McCright og Dunbar identifiserer to grunner for at konservative, hvite menn har en større tendens enn andre voksne til å benekte for klimavitenskapen. Den ene grunnen er en form for kognitiv opprettholdelse av gruppens identitet, og den andre en form for opprettholdelse av deres eget system (McCright og Dunbar, 2011, s. 1165). Med andre ord ønsker de på et underbevisst nivå ønske å beskytte deres egen gruppes identitet og deres sosiale system. Her refererer McCright og Dunbar til hvordan konservative, hvite menn har dominert domener i både politikken og medieeliten, slik som konservative tenketanker, konservativ media og industrier spesielt assosiert med fossilt brensel, hvor de har gått i spissen for angrepene på klimavitenskap og politikk fra sent 80-tallet frem til i dag. I den grad de konservative, hvite mennene ser på sine medbrødre innen elitesektoren som deres gruppe, regner McCright og Dunlap at denne gruppen også vil ha en tendens til å avvise påstander om global oppvarming fra det vitenskapelige miljøet, miljøbevegelsen og miljøpolitiske beslutningstakere. Budskapet deres har vært at klimaendringer ikke er reelle, og vil derfor ikke berettige lindrende handling (McCright og Dunlap, 2011, s. 1165; s. 1171). De konservative, hvite mennene ville således gå inn for benektelse av klimaendringer for å forsvare informasjonen som er formidlet i sin gruppe og vil i større grad «favorisere beskyttelse av den nåværende industrielle kapitalistiske orden som historisk har tjent dem godt» (McCright og Dunlap, 2011, s. 1165). Dette for å beskytte deres kulturelle identitet i sitt eget kapitalistiske økonomiske system som konservative, hvite menn. I diskursen den unge jenta mot det gretne gubbelandskap kan vi se hvordan det nettopp er denne karakteristikken av menn som blir illustrert, slik som eksempelvis kommer til uttrykk i Fædrelandsvennen om «rike, hvite menns ignoranse og arroganse» (Fædrelandsvennen, 26.09.19)

Analysen av den unge jenta mot det gretne gubbelandskap i denne masteravhandlingen viser at de meningsytrende fremstillingene av Greta Thunberg og de klimabenektende «gubbene» drar veksler på de to forklaringene som McCright og Dunlap beskriver. Dette kommer blant annet til uttrykk i et kåseri i Klassekampen, hvor det blir uttrykt at «de

grytende gubbene sannsynligvis har grønne investeringer i sine porteføljer» (Klassekampen, 24.09.19). Her fremstilles «de grytende gubbene» som en gruppe menn som karakteriseres av å sannsynligvis ha økonomiske interesser i et økonomisk kapitalistisk system, til tross for at investeringene er grønne. Dette viser seg også i diskursen om den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne, hvor det blir uttrykt at «verdens ledere gjør ingenting, de tenker bare på økonomisk vekst» (Aftenposten, 28.09.19). McCright og Dunlap mener at opprettholdelse av et slikt kapitalistisk system slår uheldig ut på tiltak som kan bli gjort for å redde klimaet.

At de gretne gubbene ubevisst ønsker å opprettholde sin identitet som konservative hvite menn i et økonomisk kapitalistisk system ved å praktisere klimabenektelse kan også belyses ved hjelp av noen psykologiske perspektiver. Den norske filosofen Arne Johan Vetlesen (2015) hevder at det kan oppstå motstand i oss når vitenskapelige funn forteller oss at måten vi tenker og handler på er uheldige. Vetlesen mener at en persons åpenhet for endring i klimasaken ikke bare er en objektiv størrelse som lett kan justeres, men en dypt kompleks psykologisk oppgave. For når man først har begynt å praktisere benektelse, enten det skulle være hos individet eller i kulturen, er ulempene ved å gi slipp på benektelsen større enn fordelene. Dette gjelder fordi man må møte smerten og angsten så snart forsvaret er løftet vekk. Han skriver videre at vårt selvbilde, støttet opp av en forbrukerkultur, vil få riper i lakken hvis vi innser konsekvensene av vår maniske atferd (Vetlesen, 2015).

Med andre ord er mennene i det gretne gubbelandskapetets identitet som konservative, hvite menn i et kapitalistisk system så innprentet i deres kultur, at å gå bort ifra den måten de har tenkt og handlet på i årevis, kanskje gjennom et par generasjoner, kan være ødeleggende både for deres identitet i gruppen så vel som deres selvbilde. For er det mulig å være en konservativ, hvit mann med et konstant ønske om økonomisk vekst i dagens kapitalistiske industrisamfunn, og samtidig bidra til å redusere verdens karbonutslipp?

Det kan argumenteres for at én av grunnene flere av de meningsytrende skribentene i materialet sikter seg inn mot både Carl I. Hagen og Donald Trump som eksempler på det gretne gubbelandskapet, kan være disse mennenes urokkelige og bestemte holdning til

at det er de som har rett. Dette kan videre sees i lys av McCright og Dunlap sin nevnte undersøkelse, hvor de fant en ytterligere karakteristikk av den konservative, hvite mannen; den selvsikre konservative, hvite mannen (McCright & Dunlap, 2011, s. 1170). Med selvsikker mener de at disse mennene i større grad selvrappporterer en forståelse av hvordan global oppvarming fungerer, hvor de ut ifra deres selvrappporterte kunnskap uttrykker en større grad av klimabenektelse. Her fant de først og fremst at den konservative hvite mannen forholdsvis har 1,43 ganger mer sannsynlighet enn andre voksne for å benekte for klimaendringer. Det interessante her var derimot at den selvsikre konservative, hvite mannen har 3,37 ganger større sannsynlighet for klimabenektelse. Sammenhengen mellom en selvrappportert forståelse av global oppvarming og klimabenektelse mellom konservative hvite menn er ifølge McCright og Dunlap overbevisende bevis på at klimabenektelse er en form for kognitiv beskyttelse av gruppens identitet, som reflekterer en opprettholdelse av deres kapitalistiske økonomiske system (McCright & Dunlap, 2011, s. 1171).

I motsetning til McCright og Dunlaps (2011) undersøkelse av de selvsikre konservative mennene og deres selvrappporterte forståelse av global oppvarming, fant den engelske sosiologen Stanley Cohen (2001) i hans bok *States of Denial* at folk, ved å benekte for noe, opprettholder et nivå av uvitenhet slik at de kan hevde å vite mindre enn de gjør. Med andre ord overdriver de sin maktesløshet og venter på at andre skal handle. I en annen artikkel skriver Cohen (2013) at ordet benektelse er passende for å forstå samfunnets respons på klimaendringer. Her blir Cohens (2013) definisjon på benektelse at det er: «An unwillingness to accept the reality of uncomfortable, painful facts (and/or unconsciously) the repression of such facts» (s. 72-73). Denne studien viser seg å lande på et annet resultat enn hva McCright og Dunlap fant. Der Cohen (2001) snakker om at folk nærmest ønsker å leve i uvitenhet for ikke å ta stilling til jordens overordnede trussel, snakker McCright og Dunlap (2011) om hvordan de selvsikre konservative hvite mennene uttrykker en høy viten om klimaendringer, nemlig deres ubestridte selvsikkerhet på at klimaendringer ikke er menneskeskapte. På den måten gir de seg selv tillatelse til å leve slik de alltid har gjort, hvor pengene tikker inn for hvert brente fossil som ryker ut i atmosfæren.

Dersom McCright og Dunlap har rett i sin analyse av Cool Dudes, bør mediene i større grad være en bidragsyter for økt forståelse av psykologiske og sosiologiske drivkrefter bak hvorfor noen tenker, handler og mener slik de gjør, og hvorfor noen i større grad kjenner et behov for å hetse og undergrave ungdommens klimabudskap. Forståelsen av at klimabenektelse fra det gretne gubbelandskap kan være en måte å beskytte gruppeidentitet på, og bevare en sosial struktur som gjør at hvite menn nyter fordeler fremfor andre samfunnsgrupper, kan således være gunstig informasjon for offentligheten. En kan argumentere for at Greta Thunberg og hennes tale i FN kan bli sett på som en trussel for de konservative, hvites system. Ikke fordi hun er ung. Ikke fordi hun er kvinne. Men fordi hun gjennom hennes aktivisme og nye, store lederrolle har fått makt. Fordi ord har makt, og ord kan være med på å felle og kneble allerede etablerte systemer. Og så hjelper det nok ikke for de konservative, hvite mennene å bli satt på plass av en liberal, ung kvinne.

«Perhaps white males see less risk in the world because they create, manage, control, and benefit from so much of it. Perhaps women and nonwhite men see the world as more dangerous because in many ways they are more vulnerable, because they benefit less from many of its technologies and institutions, and because they have less power and control.»

(McCright & Dunlap, 2011, s. 1164).

6.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvordan Greta Thunberg og hennes tale i FNs klimapanel ble respondert på i norsk meningsjournalistikk og avisdebatt. For å få svar på dette, stilte jeg følgende spørsmål:

1. Hvordan ble Thunberg og talen hennes fremstilt i norsk kommentar- og meningsjournalistikk?
2. Hvilke diskurser om Greta Thunberg ble formidlet?
3. Hvordan kan vi forstå fremstillingene av Thunberg i lys av samtidens klimadebatt, deriblant klimavitenskapsbenektelse?

For å svare på denne problemstillingen har jeg først og fremst foretatt en kartlegging av de meningsbærende avisartiklenes fremstillinger av Greta Thunberg i form av en kvantitativ analyse, for deretter å utføre en kritisk diskursanalyse av debatten rundt Greta Thunberg og hvordan hun ble fremstilt i meningsytringer i de ni største norske papiravisene i Atekst. Jeg har også sett på forholdet mellom diskursene som ble formidlet og om hvorvidt de komplementerte, konkurrerte eller dominerte hverandre.

Den kritiske diskursanalysen har vist at det er fire diskurser om Greta Thunberg som er fremtredende i meningsytringer i papiravisene. Størst er *diskursen om den unge jenta mot det gretne gubbelandskap*, hvor Thunberg fremstilles som en motpart til de «gretne gubbene» og deres benektende holdning til menneskeskapte klimaendringer. Deretter kommer diskursen om *den unge jenta mot de handlingsudyktige politikerne*. Innen denne diskursen fremstilles Thunberg som den handlingsdyktige, artikulerede og «voksne», mens politikerne fremstilles som handlingsudyktige, umodne og at de ikke «gjør nok» for klima. I materialet kommer også diskursen om *den unge jenta som den nye, store ledestjerne* til syne, hvor vi ser fremstillinger av en ung kvinne som tar verden med storm med hennes lederskapsevner. Her blir Thunberg sett på som en foregangskvinne for klimaaktivisme. Til sist fant vi diskursen om *den unge jenta i talen som overdøvet klimabudskapet*, hvor en kunne se at det ble en debatt om retorikken til Thunberg og henne som person, fremfor innholdet og budskapet i talen. Til felles har disse diskursene at størstedelen av de meningsytrende skribentene støtter Greta Thunberg i hennes kamp for klima. Jeg analyserte også diskursenes sammenheng og om hvorvidt de kan forstås om komplementære, konkurrerende eller dominerende. Jeg hevder at diskursene

overlapper hverandre i stor grad, og at diskursen om *den unge jenta mot det gretne gubbelandskap* er den dominerende diskursen i materialet.

I drøftingskapitlet undersøkte jeg det tredje spørsmålet i problemstillingen; Hvordan kan vi forstå fremstillingene av Thunberg i lys av samtidens klimadebatt, deriblant klimavitenskapsbenektelse? Her tok jeg utgangspunkt i diskursen om *det gretne gubbelandskap* som inneholdt fremstillinger av menn som praktiserte klimabenektelse. Jeg har diskutert dette særlig ut ifra McCright og Dunlaps (2011) undersøkelse, hvor de fant at det finnes en sammenheng mellom konservative, hvite menn i eliten og hvordan de opprettholder sin gruppeidentitet i sitt kapitalistiske økonomiske system gjennom å benekte for menneskeskapte klimaendringer.

LITTERATURLISTE

Datamaterialet: Avisartikler hentet fra Atekst

Dagbladet (19.09.2019). Erna og Greta. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05500720190919631b4293085e64d873d604d2b8c4940a/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Bergens Tidende (20.09.2019). En ubegripelig valgkamp. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190920253457/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (20.09.2019). Hvorfor ikke starte med atomkraft nå? Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190920244733/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Bergens Tidende (22.09.2019). Skolen trenger et kunnskapsløft for klimakrisen.

Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190922254233/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (23.09.2019). I klima-spagaten. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/055007201909237f13dc346a9b4d8e72bd3adaa62d0536/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

VG (23.09.2019). Statsminister i naturkrisenes tid. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02001920190923fcc24494bf5c8c249fa71645262ba2c/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (24.09.2019). Ja, vi elsker... oljeindustrien? Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190924577994/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (24.09.2019). De gamle vet best. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190924577965/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (25.09.2019). Ingen tittel. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190925578252/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (25.09.2019). Oslo Frp og eventyret. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190925578253/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (25.09.2019). Bruce og andre dyr. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/0550072019092598bf1d6e24401358144861d06d1cc5be/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (25.09.2019). Selvfølgelig er hun sint. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/0550072019092553a63db5236fdffed0b7db878aa493/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (25.09.2019). Dette holder ikke, Erna. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05500720190925be999cae65a0fea3119b52c3e6d3caf4/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

VG (25.09.2019). En polariserende klimaheltnne. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/020019201909258f8cd0650ae9a386e07189e7666e948e/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (26.09.2019). Ingen tittel. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190926578514/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (26.09.2019). Det Anders Giæver sier om Greta Thunberg, er hersketeknikker av verste sort. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190926254577/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (26.09.2019). Hva har klimastreikerne egentlig oppnådd? Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190926255832/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Bergens Tidende (26.09.2019). Det er Solberg, ikke Thunberg, som er problemet. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190926259919/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (26.09.2019). Har hun ham nå? Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/055007201909261320bcd9a84299a5ba956c5fc8a2c6bd/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Fædrelandsvennen (26.09.2019). I klimasaken er det mye viktigere å høre på sinte, unge jenter enn sinte, gamle menn. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05503420190926259798/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (26.09.19). Er det noen vei ut? Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190926578548/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (26.09.2019). Et ideologisk konkurransbo. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/055007201909267b1c5fd0e6c535dc7dbfee1c74576732/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

VG (27.09.2019). Full fyr i FrPs fløyer. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/055007201909267b1c5fd0e6c535dc7dbfee1c74576732/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

[article/0200192019092702e03fd3595b65f07baa7282f5d3b938/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/0200192019092702e03fd3595b65f07baa7282f5d3b938/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Stavanger Aftenblad (27.09.2019). Kven skal vi stola på? Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02000920190927261434/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (27.09.2019). Verdens land vil hanullutslipp i 2050. Er det mulig?

Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190927254589/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

VG (27.09.2019). Geniet Greta Thunberg. Tilgjengelig fra: [https://app.retriever-](https://app.retriever-info.com/go-article/020019201909272d18329b85c1d7bbef375e7bfa8d9310/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

[info.com/go-article/020019201909272d18329b85c1d7bbef375e7bfa8d9310/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/020019201909272d18329b85c1d7bbef375e7bfa8d9310/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Klassekampen (27.09.2019). Klimaparadokset. Tilgjengelig fra: [https://app.retriever-](https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190927578722/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

[info.com/go-article/05501020190927578722/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190927578722/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Morgenbladet (27.09.2019). Dagens middelaldrende mangler respekt. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/0551262019092769854990/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Morgenbladet (27.09.2019). Den tøffeste ettervalgsdebatten er i FrP, men den viktigste

kan komme i Sp. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/0551262019092769854981/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (28.09.2019). Ingen tittel. Tilgjengelig fra: [https://app.retriever-](https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190928263084/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

[info.com/go-article/02000220190928263084/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190928263084/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Bergens Tidende (28.09.2019). Ingen tittel. Tilgjengelig fra: [https://app.retriever-](https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190928253708/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

[info.com/go-article/02002120190928253708/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190928253708/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Stavanger Aftenblad (28.09.2019). Ingen tittel. Tilgjengelig fra: [https://app.retriever-](https://app.retriever-info.com/go)

[info.com/go](https://app.retriever-info.com/go)

[article/02000920190928253337/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light](https://app.retriever-info.com/go-article/02000920190928253337/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light)

Bergens Tidende (28.09.2019). Ikkje mat til reptilhjernen! Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190928261522/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (28.09.2019). Klimakrisen krever et ryddig ordskifte. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190928255834/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Aftenposten (28.09.2019). En dramatisk tvetydig uke. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02000220190928263083/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Klassekampen (28.09.2019). Venstresida har tre svar å velge mellom på anklager om elitisme. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05501020190928579027/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Stavanger Aftenblad (28.09.2019). Gretas folk. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02000920190928255778/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Fædrelandsvennen (30.09.2019). Go Greta eller Save Greta? Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/05503420190930262532/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Adresseavisen (30.09.2019). Klima-solidaritet og vindkraft: Vi må også diskutere fordelene ved vindkraft. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/020001201909304bec84f32dad63412fb4c09abc8ee0a1/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Bergens Tidende (30.09.2019). Bønder i byen. Tilgjengelig fra:

<https://app.retriever-info.com/go-article/02002120190930262667/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Adresseavisen (30.09.2019). Politimesterens ønske. Sagt i sms. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/020001201909309ef26553267499ef4aa9e6826a3048d6/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Dagbladet (30.09.2019). #tenk at noen tror at elevene mine lærer mer av meg i mitt klasserom enn det Greta Thunberg lærer. Tilgjengelig fra: <https://app.retriever-info.com/go-article/05500720190930f3294cd97155c1f5585ae9c1ec53f4ba/null/archive/search?sessionId=5d3c3dd1-b77c-4e54-a923-862f95636da1&&theme=light>

Litteratur

Allern, S. (2001a) *Flokkdyr på Løvebakken. Søkelys på PR-byråene og journalistikken*. Oslo: Pax Forlag

Allern, S. (2001b) *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Kristiansand: Ij-forlaget

Allern, S. (2015) *Journalistikk og kildekritisk analyse*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Allern, Sigurd og Ester Pollack (2009) *Skandalenes markeds plass. Politikk, moral og mediedrev*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Brurås, S. (2006) *Etikk for journalister*. (3. utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Cohen, S. (2001): *States of Denial: Knowing about atrocities and suffering*. Cambridge: Polity Press.

Cohen, S. (2013). Discussion. I: Weintrobe, S. red. *Engaging with climate change: Psychoanalytic and interdisciplinary perspectives*. London: Routledge, s. 72-80.

Eide, M. (2001) Journalistisk makt. Et oppslag. I: Eide, M. red. *Til dagsorden! Journalistikk, makt og demokrati*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, s. 13-56.

Entman, R. M (1993) *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. *Journal of Communication* (43), s. 51-58. Hentet fra: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Fairclough, N (1992) *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press

Fairclough, N. (1993) *Critical Discourse Analysis and the Marketization of Public Discourse: The Universities*. *Discourse & Society*, 4(2) April, s. 133-168.

Fairclough, N. (2003) *Analyzing discourse*. London: Routledge.

Fairclough, N. (2008) *Kritisk diskursanalyse: en tekstsamling*. København: Hans Reitzels Forlag.

Handgaard, Simonsen og Stensen (2013). *Journalistikk. En innføring*. Oslo: Gyldendal

Hitching, T.R. og Veum, A. (2011) Introduksjon. I: Hitching, T.R., Nilsen, A. B. & Veum, A. red. *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 11-39

Hågvar, Y.B. (2007) *Å forstå avisa. Innføring i praktisk presseanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Iglund, A. K., & Stølås, A. (2008) *Kommentaren*. Kristiansand: IJ-forlaget.

IPBES (2019) *Media Release: Nature's Dangerous Decline 'Unprecedented'; Species Extinction Rates 'Accelerating'* [Internett]. Hentet fra fra: <https://www.ipbes.net/news/Media-Release-Global-Assessment> [Lest 27. mars 2020].

IPCC (2014) *Klima i endring - store utfordringer, et mangfold av muligheter* (5). Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M97/M97.pdf> [Lest 27. mars 2020]

IPCC (2018) *Summary for Policymakers of IPCC Special Report on Global Warming of 1.5°C approved by governments* [Internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.ipcc.ch/sr15/> [Lest 29. mars 2020]

Knapskog, K. A (2009). Blant orakel og refleksjonsatletar. Kommentarjournalistikk som sjanger og strategi. I: Eide, M. red. *Journalistiske nyorienteringer*. Oslo: Scandinavian Academic Press, s. 284-306

Krange, O., Kaltenborn, B.P., & Hultman, M. (2018): *Cool dudes in Norway: climate change denial among conservative Norwegian men*. Environmental Sociology. Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23251042.2018.1488516>

Lull, James og Steven Hinerman (1997) *Media Scandals: Morality and Desire in the Popular Culture Marketplace*. New York: Columbia University Press.

Mathisen, B.R., & Morlandstø, L. (2016) *Kommentaren - en sjanger i endring*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

McCombs, M. (2004) *Setting the Agenda. The Mass Media and Public Opinion*. Cambridge: Polity.

McCright, A. M., & Dunlap, R. E. (2011) *Cool dudes: The Denial of climate change among conservative white males in the United States*. Global Environmental Change (21), s. 1163-1172.

McNair, B (2000) *Journalism and Democracy: An Evaluation of the Political Public Sphere*. London: Routledge

Langslet, L. R. (2019) *Politisk og økonomisk filosofi. I: Store norske leksikon* [Internett]. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/konservatisme> [Lest 14. april 2020]

Nord, L. (2001) *Vår tids ledare. En studie av den svenske dagspressens politiska opinionsbildning*. Stockholm: Carlssons.

Richardson, J. E. (2007) *Analyzing newspapers. An approach from critical discourse analysis*. New York: Palgrave Macmillan.

Roksvold, T. (1997) *Avisjangerer over tid*. Fredrikstad: Institutt for Journalistikk.

Ryen, A. (2002) *Det kvalitative intervjuet*. Bergen: Fagbokforlaget

Schwebs, T. og Østbye, H. (2017) *Media i samfunnet*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Skrede, J. (2017) *Kritisk diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Damm.

Smith, M. (2019) International poll: most expect to feel impact of climate change, many think it will make us extinct. Hentet fra: <https://yougov.co.uk/topics/science/articles-reports/2019/09/15/international-poll-most-expect-feel-impact-climate> [Lest 22. april 2020]

Sneve, S. (2002) *Kommentarsjangeren. Den journalistiske kommentarens historie og posisjon i dag - både sett i forhold til samfunnsutviklingen og utviklingen i andre journalistiske sjangre*. HBO-rapport nr. 19/2002. Bodø: Høgskolen i Bodø.

Stoknes, P.E. (2015) *What we think about when we try not to think about global warming: toward a new psychology of climate action*. London: Chelsea Green Publishing.

Thunberg, G. [GretaThunberg] (2019) It's 2019. I'm sometimes called "political". But I've never supported any political party, politician or ideology. I communicate the science and the risks of failing to act on it. And the fact that the politics needed don't exist today, neither to the right, left nor center. [Twitter], 12. desember. Tilgjengelig fra: <https://twitter.com/gretathunberg/status/1205220369411518466> [Lest 19. april 2020]

Tørdal, R. M. (2018). Fortellingen. I Nasjonal Digital Læringsarena. Hentet fra: <https://ndla.no/nb/subjects/subject:14/topic:1:103867/topic:1:185037/resource:1:104357>

Vetlesen, A.J. (2015) *The Denial of Nature: Environmental Philosophy in the Era of Global Capitalism*. London: Routledge.

Vær varsom plakaten (2020). Hentet fra: <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/> [Lest 23. januar 2020]

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K. og Larsen, L. O. (2007) *Metodebok for mediefag* (3. utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Det norske akademis ordbok (2020). Hentet fra:

<https://www.naob.no/ordbok/snikksnakk>